Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• № 88 (20. 655) • 1990 йил 15 апрель, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

XII БЕШ ЙИЛЛИК

• ҚЎЗИЛАТИШ МАВСУМИ ИЛҒОРЛАРИ
• ҚАРДОШЛАР ДАСТУРХОНИГА
• ЧИГИТ ЭКИШ ҚИЗҒИН

ЧОРВАДОРЛАР АҲДИ

● Жиззах областида қўзилатиш кампанияси ниҳоясига етай деб қолди. Шу кунларда тоғолди яйловларида жойлашган отарларда қўзилатиш тугалланмоқда.

Зомин районидаги «Қизил чорвадор» совхозида бундай отарлар кўп. Чўпонлар бу ерда икки йилдан бери ижара пудратида ишлашмоқда. Ҳар бир кишининг ўз меҳнат самараси пировард натижаларидан шахсан манфаатдорлиги ўз натижасини берди — коллектив биринчи марта ҳеч қандай узилишларсиз гўшт сотиш давлат планини уддалади.

Ишлаб топилган маблағларга наслдор ҳисор қўйларининг иккита отари сотиб олинди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, бўрдоқига боқиладиган бу қўйларни кўпайтириш область аҳолисининг гўшт маҳсулотларига эҳтиёжини тўлароқ қондириш имконини беради. Совхоз шу йилдаёқ камида 800 тонна қўй гўшти сотиш ниятидадир

ЭРТАНГИ ҲОСИЛ

● Учқизил темир йўл станциясидан янги узилган карам ортилган дастлабки поездлар Свердловск томон йўл олди. Уни Сурхондарёдаги сабзавотчиликка ихтисослашган «Ангор» совхози жўнатди. Карам кўчатлари полиэтилен плёнкаси остига ўтқазилганлиги учун ҳам шу даражада барвақт ҳосил етиштирилди.

Хўжалик бу мавсумда давлатга 3800 тонна карам сотишни режалаштирмоқда.

«Плодоовощ» область бирлашмасининг бошқа хўжаликлари ҳам Москвадан Сахалингача қадар бўлган турли регионларга карам жўнатишга ҳозирлик кўришмоқда. Истеъмолчилар ва темирйўлчилар билан шартномалар тузилди.

Апрель ва май ойларида бирлашма хўжаликлари Бутуниттифоқ жамғармасига 16 минг тонна эртаки карам юборадилар.

(ЎзТАГ мухбири).

● Ҳар гектар ердан 32 центнердан пахта етиштирамиз! — Қўшкўпир ноҳиясидаги «Ленинград» жамоа хўжалиги аъзоларининг бу йилги аҳди ана шундай. Штатсиз сураткаш мухбир Б. Аминов олган бу лавҳалар шу хўжалик пахтакорларининг бугунги меҳнатини акс эттиради. Механизатор Баҳодир Полвонов (чапдан ўнгга), бош агроном Жонибек Юсупов, хўжаликнинг ижарачи пахтакори Ёқубжон Рўзметов пахтазорда. Пастдаги суратда эса 4-бригада далаларида чигит экиш пайти.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида

СССРдаги маҳаллий ўзини ўзи бошқариш халқ социалистик ўзини ўзи бошқарувининг бир қисми бўлиб, гражданларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари амалга оширилишини, территорияни ижтимоий ва иқтисодий ривожлантириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларини ҳал этишда уларнинг мустақиллигини таъминлаши лозим.

Ушбу Қонун ССР Иттифоқида маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асосларини белгилаб беради

I БЎЛИМ

МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ТУШУНЧАСИ, СИСТЕМАСИ ВА ПРИНЦИПЛАРИ

1-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш тушунчаси

СССРда маҳаллий (территориал) ўзини ўзи бошқариш — гражданларнинг маҳаллий аҳамиятга молик барча масалаларни маъмурий-территориал бирлик аҳолиси манфаатлари ва хусусиятларидан келиб чиқиб, қонунлар ва тегишли моддий ҳамда молия базаси асосида бевосита ёки улар сайлаб қўядиган органлар орқали ҳал қилиш учун ўзлари тузган ташкилотдир.

2-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш системаси

1. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш системаси халқ депутатлари маҳаллий Советларини, территориал ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органларини (микрорайонлар, уй-жой комплекслари кенгашлари ва комитетларини, уй, кўча, даҳа, посёлка, қишлоқ комитетлари ва бошқа органларни), шунингдек маҳаллий референдумларни, гражданларнинг йиғилишлари, йиғинлари, бевосита демократиянинг ўзга шаклларини ўз ичига олади.

2. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш маъмурий-территориал бирлик чегараларида амалга оширилади.

3. Қишлоқ Совети, посёлка (район), шаҳар (шаҳардаги район) маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг бошланғич территориал даражаси бўлиши мумкин.

Иттифоқдош ва автоном республикалар маҳаллий шароитларни ва миллий хусусиятларни ҳисобга олиб, маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг бошқа даражаларини белгилайдилар.

Қишлоқ аҳоли пунктлари, посёлкалар, шаҳарлар ўз ҳуқуқлари ва манфаатларини янада самаралироқ амалга ошириш мақсадида уюшмаларга бирлашишлари мумкин.

4. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари ва ҳаракатлари билан мустаҳкам ҳамкорликда иш олиб боради, ҳар бир СССР граждани давлат ва жамоат ишларини бошқаришда иштирок этиш конституцион ҳуқуқини амалга ошириши учун шароит яратади.

3-модда. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари — маҳаллий ўзини ўзи бошқариш системасининг асосий бўғини

Ҳокимиятнинг ваколатли органи сифатида халқ депутатлари маҳаллий Советлари маҳаллий ўзини ўзи бошқариш системасидаги асосий бўғиндир. Советлар ўз территориясида маҳаллий ўзини ўзи бошқариш бутун системасининг фаолиятини мувофиқлаштириб туради.

4-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг асосий принциплари

Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш қуйидаги принциплар асосида амалга оширилади:

халқнинг ўз иродасини халқ депутатлари Советлари орқали ифодалаши, маҳаллий референдумлар ҳамда бевосита демократиянинг бошқа шакллари;

қонунийлик;

халқ депутатлари Советларининг мустақиллиги, маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни ҳал этиш учун уларнинг жавобгарлиги;

гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш;

халқ депутатлари Советларининг, ўзини ўзи бошқариш территориал ижтимоий органларининг сайлаб қўйилиши, улар аҳоли томонидан назорат қилиб борилиши;

ошкоралик ва жамоатчилик фикрини ҳисобга олиш;

маҳаллий ва давлат манфаатларини қўшиб олиб бориш.

5-модда. Ўзини ўзи бошқаришда гражданлар ҳуқуқларининг амалга оширилиши

Тегишли территорияда яшовчи гражданлар маҳаллий аҳамиятга молик муҳим масалаларни бевосита ҳал қиладилар, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларини сайлайдилар, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ уларни тарқатиб юбориш тўғрисида қарорлар қабул қиладилар.

6-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ваколатларини белгилашнинг асослари

1. Бошланғич территориал даражадаги маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари ушбу Қонунга, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ ўз ваколатларига эга бўладилар. Ваколатлар мазкур даражада уларнинг мустақил амалга оширилиш имкониятлари ҳисобга олиниб, белгилаб қўйилади ва улар фақат Қонун билан ўзгартирилиши мумкин.

Турли даражадаги халқ депутатлари маҳаллий Советлари:

ўзаро келишувга мувофиқ маҳаллий нуфус, территориал, иқтисодий шароитларни ва миллий хусусиятларни ҳисобга олиб хўжалик ва ижтимоий-маданий қурилиш соҳасидаги айрим ваколатларни ўзаро тақсимлаб олиш;

ўз ваколатларининг бир қисмини территориал-ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органларига топшириш ҳуқуқига эгадирлар.

(Давоми иккинчи бетда).

Литва ССР Олий Советига
Литва ССР Министрлар Советига

Литва ССР раҳбарияти ғайриқонуний ва сунъий равишда вужудга келтирган иттифоқ давлатидаги республиканинг аҳволи муаммоси тобора чигаллашиб, сиёсий жумбоқ тусига кириб бормоқда. СССР давлат ҳокимиятининг олий органлари Литва ССР суверенитетини мустаҳкамлаш муаммосини конституцион негизга кўчиришга қодир бўлган, пухта ўйланган ва амалий чораларни кўрганига қарамай, республика раҳбарияти Литва ССРни бошқа республикаларга ва умуман Совет Иттифоқига қарама-қарши қўяётган янги-янги Қонун ҳужжатлари ва қарорларни қабул қилмоқда. Чунончи, 5 апрелда СССРдаги конституцион тартиб ва қонунларга мувофиқ яшаш ва ишлашни хоҳлаётган совет гражданларини камситувчи «Литва Республикаси гражданининг гувоҳномаси тўғрисида» Қонун қабул қилинди. Литва ССР Олий Советининг республикада гражданларни ҳақиқий ҳарбий хизматга баҳорги чақириқни амалга оширишга доир фаолиятни тўхтатиш тўғрисидаги қарори «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР Қонунини қўпол равишда бузишдир. СССР Министрлар Советининг «Литва ССР территориясидаги КПСС мулкини ҳимоя қилиш чоралари тўғрисида»ги қарорига қарамай, республика ҳокимияти ана шу мулкни эгаллаб олиш учун ғайриқонуний равишда ҳаракат қилмоқда.

Бундай ҳаракатлар (уларнинг рўйхатини яна давом эттириш мумкин эди)га ортиқча тоқат қилиб бўлмайди. Улар мамлакатда сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий барқарорликка путур етказишга қаратилган бўлиб, мамлакатда авж олиб кетган демократия жараёнларига зарар етказади, совет гражданларининг ҳуқуқларини жиддий равишда камситади.

Бошқа иттифоқдош республикалар ҳақли равишда савол бермоқдалар — нима учун улар ўз эҳтиёжларига путур етказиб бўлса ҳам Литвага маҳсулот етказиб беришлари керак, ахир Литванинг раҳбар органлари Конституцияга зид ҳаракатларни давом эттириб, халқ хўжалиги ягона комплекси ва мамлакат гражданларининг қонуний манфаатларини менсимаяптику.

Юз берган вазиятда биз бундай огоҳлантириб қўйишга мажбурмиз:

Башарти икки кун ичида Литва ССР Олий Совети ва Министрлар Совети мазкур қарорларини бекор қилмаса, у ҳолда Литва ССРга бошқа иттифоқдош республикалардан маҳсулотларнинг ташқи бозорда эркин алмаштириладиган валютага сотилаётган турларини етказиб беришни тўхтатиб қўйиш тўғрисида кўрсатма берилади.

Биз иш мазкур чоралар қўлланилишигача етиб бормаслигини истаймиз, лекин ҳозир бу тўла-тўкис Литва ССР раҳбариятига боғлиқ.

Шу билан бир вақтда биз Литва ССР Олий Совети ва Министрлар Советидан республикадаги аҳволни 1990 йил 10 мартдаги ҳолатда тиклайдиган қарорлар қабул қилинишини кутамиз. Бу эса масалаларнинг бутун мажмуини кўриб чиқиш билан дарҳол шуғулланиш имконини берган бўлур эди.

СССР Президенти
М. ГОРБАЧЕВ.
СССР Министрлар Советининг Раиси
Н. РИЖКОВ.

Ярузельскийнинг Москвада бўлиши

13 апрель куни СССР Президенти М. С. Горбачев Кремлда мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Польша Республикаси нинг Президенти В. Ярузельский билан учрашди. Икки томонлама муносабатларга ҳамда иккала давлатда, Европада ва умуман жаҳонда юз бераётган катта ўзгаришлар билан боғлиқ халқаро турмушга оид кўпгина масалалар муҳокама қилинди. Кейин суҳбат кенгроқ даврада давом эттирилди. Суҳбатда Совет томонидан Президентлик кенгашининг аъзолари Ю. Д. Маслюков, Э. А. Шеварднадзе, Д. Т. Язов ва бошқа расмий кишилар; Польша томонидан Польша Республикаси Президентига сафарда ҳамроҳ бўлган расмий кишилар иштирок этдилар.

Шу куни М. С. Горбачев билан В. Ярузельский Совет—Польша Декларациясини имзоладилар.

М. С. Горбачев В. Ярузельскийга ҳарбий асирлар ва СССР Ички ишлар халқ комиссарнати томонидан қамоққа олинганлар ишлари юзасидан собиқ бош бошқарманинг совет архивчилари ва тарихчилари яқинда топган рўйхатлари ва бошқа материалларининг нусхаларини топширди. Рўйхатларнинг топширилган нусхаларида 1939-1940 йилларда Ички ишлар халқ комиссариатининг Козельск, Осташков, Старобельскдаги лагерларида бўлган Польша гражданларининг фамилиялари бор.

* * *

СССР Олий Советининг Раиси А. И. Лукьянов В. Ярузельский билан учрашди. Самимий, дўстона суҳбатда асосий эътибор Совет Иттифоқи ва Польша парламентлараро алоқаларини ривожлантириш масалаларига қаратилди.

* * *

Катта Кремль саройида СССР Президенти ва Р. М. Горбачева номидан В. Ярузельский ва Б. Ярузельская шарафига зиёфат берилди.

Зиёфатда меҳмон билан бирга сафарда унга ҳамроҳ бўлган польшалик расмий кишилар иштирок этдилар.

Совет томонидан М. С. Горбачев рафиқаси билан, президентлик кенгашининг аъзолари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфатда М. С. Горбачев ва В. Ярузельский нутқ сўзладилар.

* * *

В. Ярузельский В. И. Ленин Мавзолейига борди ва у ерга гулчамбар қўйди. Кремль девори ёнидаги Номаълум солдат қабрига ҳам гулчамбар қўйилди.

(ТАСС).

МЕҲМОН ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Президентининг таклифига мувофиқ Польша Республикасининг Президенти Войцех Ярузельскийнинг мамлакатимизга ташрифининг расмий қисми 14 апрель куни эрталаб тугади. Катта Кремль саройининг Георгий залида польшалик меҳмонни кузатиш маросими бўлди.

СССР Президенти М. С. Горбачев ва унинг рафиқаси В. Ярузельский ва унинг рафиқаси билан самимий хайрлашдилар.

Внуково аэродромида В. Ярузельскийни СССР Олий Советининг Раиси А. И. Лукьянов, бошқа расмий кишилар кузатиб қўйдилар.

Аэропортда Польша ва Совет Иттифоқи Давлат байроқлари кўтарилган эди.

(ТАСС).

СССРга ташриф

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукуматининг таклифига биноан Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Бош министри Ли Пэн 23 апрелдан 26 апрелгача бўлган вақт ичида Совет Иттифоқига расмий ташриф буюради.

(ТАСС).

ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК ФАОЛЛАРИ ЙИҒИЛИШИ

ЖИЗЗАХ, 14 апрель. (ЎзТАГ). Бугун область партия-хўжалик фаоллари йиғилишида капитал қурилишдаги аҳвол ҳамда беш йилликнинг якунловчи йилида планларни бажаришга доир биринчи навбатдаги вазифалар кўриб чиқилди.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Компартияси Жиззах область комитетининг биринчи секретари Э. Б. Турсунов нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги системасида давлат-кооператив асосида район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этиш ва улар фаолиятига республиканинг ижтимоий меҳнат билан банд бўлмаган аҳолисини жалб этишга доир кечиктириб бўлмайдиган тадбирлар тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада ишчи кучи жуда мўл бўлган районларда кичик ва ўрта корхоналар, уларнинг филиаллари ва цехларини ривожлантиришга етарли эътибор берилмаганлигини таъкидлади. Ҳолбуки, кичик ва ўрта корхоналарнинг иш тажрибаси улар бозор талабларига ҳаммадан кўра тезроқ мослашишини, қисқа муддатда истеъмолчилар манфаатлари йўлида ишлаб чиқаришни қайта қуришга лаёқатли эканликларини кўрсатмоқда.

Республика Маҳаллий саноат министрлигининг амалдаги бошқарув схемаси тармоқдаги барча структуравий бўлинмалар ва корхоналар ушбу министрлик қарамоғида эканлиги сабабли халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг маҳаллий саноатни ривожлантириш, регионал хўжалик ҳисобини жорий этишдаги ташаббуси ва имкониятларини чеклаб қўймоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети айниқса қишлоқ районларда бўш меҳнат ресурсларини кўпроқ банд қилиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва аҳолига кўрсатилаётган хизмат турларини кенгайтириш, Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги системасида бошқарув структурасини такомиллаштириш мақсадида 1990 йилнинг 9 апрелида қарор қабул қилди. Қарорда Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг 1990—1991 йилларда 154 та район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этиш тўғрисидаги таклифини маъқуллади. Ана шу район ва шаҳар саноат комбинатлари 120—130 миллион сўмлик ҳажмда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаради ва уларда 27 мингдан кўпроқ киши ишлайди. Район ва шаҳар саноат комбинатларига давлат кооператив корхонаси мақоми берилди. Республика совет ва хўжалик органларига белгиланган муддатда ҳамма жойда район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этишни таъминлаш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги таркибида район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этиш ҳамда улар фаолиятини ривожлантиришга амалий ёрдам кўрсатишга оид зарур ташкилий ишлар қилиш учун район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этиш ва ривожлантириш бош бошқармаси — «Главпромкомбинат», шунингдек Қорақалпоғистон АССР Маҳаллий саноат министрлигини, область ижроия комитетлари маҳаллий саноат бошқармаларини тузишга қарор қилинди.

Ўзбекистон ССР Молия министрлигига 1990 йилда республика бюджетидан Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигига қўшимча равишда 13 миллион сўм ажратиш, шу жумладан ташкил этилаётган район саноат комбинатлари ўз оборот маблағлари норматив улушлари учун 7 миллион сўм, ускуналар ва транспорт воситалари сотиб олиш учун икки миллион сўм, биноларни капитал ремонт қилиш учун 4 миллион сўм пул ажратиш, шунингдек 1991—1992 йилларда ана шу мақсадлар учун маблағ ажратишни назарда тутиш топширилди.

Район ва шаҳар саноат комбинатларининг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган қувватларини барпо этиш ва аҳолини ишга жойлаштириш борасидаги фаолиятини рағбатлантириш мақсадида уларни ташкил этилган вақтидан бошлаб икки йил мобайнида ишлаб чиқариш ҳамда меҳнат жамғармалари учун давлат бюджетига тўловлар тўлашдан, ҳисобдаги фойдадан, меҳнатга ҳақ тўлаш учун ажратиладиган маблағларнинг ўсишидан ажратмалардан холи этишга қарор қилинди.

Район ва шаҳар саноат комбинатларига маҳаллий аҳолининг халқ истеъмоли молларига бўлган эҳтиёжини энг кўп даражада қондириш учун қуйидагиларга:

вақтинчалик, икки йиллик муддат билан прейскурант нархлари ва норматив-техника ҳужжатлари бўлмаган янги маҳсулот турларини сотишга, бозордаги ва бозордан ташқаридаги истеъмолчиларга улар билан келишиб олинган "намуналар ва шартномавий нархларда бу молларни ишлаб чиқаришга; уларнинг нархи шундай молларнинг прейскурант нархлари даражасидан 30 фоиздан ошмаслик керак. (СССР Министрлар Совети 1990 йил 5 февраль қарорининг 2 ва 3-иловасида баён этилган товарлар рўйхатидан ташқари;

аҳолидан сотиб олинган хом ашё ва материаллардан озиқ-овқат ҳамда ноозиқ овқат моллари ишлаб чиқаришда, шунингдек аҳолига хизмат кўрсатишда матлубот кооперацияси системаси корхоналари ҳамда ташкилотлари учун белгиланган нархлар ва уларни расмийлаштириш тартибини қўлланишга;

корхоналар жойлашган ерларда аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларидан ва боғдорчилик-узумчилик ширкатларидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олиш, сўнгра қайта ишлаш ва республика истеъмолчиларига маҳсулотларни сотишга рухсат берилди.

Қарорда республика Давлат план комитети, Моддий-техника таъминоти давлат комитети, «Узглавлегснабсбит» ва Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик давлат кооператив комитетига 1991 йилдан бошлаб уларнинг ўзлари тақсимлаётган номенклатурага биноан Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг талабномаларига кўра район ва шаҳар саноат комбинатлари учун ускуналар, хом ашё, материаллар, шунингдек халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун ишлаб чиқариш чиқиндилари ва иккиламчи ресурсларни ажратишга алоҳида устунлик бериш, Маҳаллий саноат министрлигига эса 1990 йилнинг биринчи ярмида Тошкент экспериментал тажриба-механика заводида технология ускуналарини механизациялаш воситаларини ва хизмат муддатини ўтаб бўлган, тикувчилик, йўрмадўзлик ҳамда бошқа машиналарни тиклайдиган ихтисослашган станоксозлик (Тошкент экспериментал тажриба-механика заводи) цехини ташкил этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги, Маҳаллий саноат министрлиги, Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги, Қишлоқ хўжалик давлат кооператив комитети, Тошкентдаги «Узбекмебель» ишлаб чиқариш бирлашмаси, иттифоқ қарамоғидаги бирлашмалар ва корхоналар техникавий жиҳатдан қайта жиҳозланиши натижасида бўшатиб олинадиган ускуналар ва механизмларни эҳтиёж бўлса, район ва шаҳар саноат комбинатларига, тикланиши ва ремонт қилиниши керак бўлган тикувчилик, трикотаж ва йўрмадўзлик ускуналарини Тошкент экспериментал тажриба-механика заводига беришлари хусусида қарор қабул қилинди. Тошкент экспериментал-тажриба механика заводи ўзи тиклаган ва ремонт қилган тикувчилик, трикотаж ва йўрмадўзлик ускуналарини республика Маҳаллий саноат министрлигининг тақсимоти бўйича саноат комбинатларига етказиб беради.

Республика министрликлари ва идораларига Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноати министрлиги билан бирга норентабел цехлар ва филиалларни улар негизида район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этиш учун, «Машхлопок» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасига эса, бўшатиб олинадиган темирчилик-пресслаш ва металл қирқадиган ускуналарни топшириш, шунингдек бевосита шартномалар асосида уларга прицепли тракторлар етказиб бериш, уларнинг талабномаларига кўра механизация ва автоматлаштириш воситаларини тайёрлаб бериш тавсия этилди.

«Узбектекстильмаш» Енгил саноат министрлиги билан келишган ҳолда ташкил этилаётган район ва шаҳар саноат комбинатлари ишлаб чиқаришлари, меҳнатни ташкил этишнинг касаначилик шаклларини кенгайтириш учун механизациялашган чархлар ва бошқа тўқимачилик ускуналари тайёрлашни йўлга қўйиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишига қарор қилинди. Ҳукумат қарори билан Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига:

1990 йилдан бошлаб ҳар йили Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг талабномаларига мувофиқ касаначилик шароитида ишлаш хоҳишини билдирган район ва шаҳар саноат комбинатлари ходимлари учун тикувчилик, тўқувчилик ва бошқа машиналарнинг 50 фоизга қадарини бозор фондларидан нақд пулга сотиш учун ажратиш;

1990—1991 йилларда маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан район ва шаҳар саноат комбинатларини ташкил этиш учун ишлаб чиқариш майдонларини текинга бериш, зарур бўлган тақдирда эса, Маҳаллий саноат министрлиги билан бирга қурилиш тўғрисидаги масалани ҳал этиш;

(Давоми учинчи бетда).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг

ҚОНУНИ

СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

2. Районлар ва шаҳарларга шартнома асосида хўжалик ва ижтимоий-маданий хизмат кўрсатишни, территориялараро тадбирларни ўтказишни, Қонунда белгилаб қўйилган ҳолларда маҳаллий бюджетларнинг мутаносиб бўлишига молиявий ёрдам беришни, маҳаллий ўзини ўзи бошқаришни амалга оширишда методик ёрдам кўрсатиш ва қонунийликни таъминлашни уюштиришга доир ваколатларни халқ депутатлари ўлка, область Советларининг ваколатлари қаторига киритиш мумкин.

3. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўз органларини тузадилар, ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Қонунларига мувофиқ уларнинг ваколатларини белгилаб берадилар, структура ва штатларни мустақил белгилайдилар.

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижро ва идора этувчи органлари фақат ўзларини тузган Советларга бўйсунади ҳамда ўз фаолиятида СССР Конституциясига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Конституцияларига, ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига амал қиладилар.

4. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўртасидаги ўзаро муносабатлар СССР Олий Совети, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари Қонун ҳужжатларига мувофиқ қурилади.

5. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари бошқарувнинг территориал ва территориялараро, тармоқ ва тармоқлараро органларини тузишга ва уларни қайтадан ташкил этишга, уларнинг структура ва штатларини тасдиқлашга ҳақлидирлар.

6. Территориал ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органлари ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ юридик шахс ҳуқуқига эга бўлишлари мумкин.

7-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжалик тўғрисидаги қонунлар

1. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш СССР Конституцияси, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Конституциялари, ушбу Қонун, ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг ўзга қонунлари билан тартибга солиб турилади.

2. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш тўғрисидаги ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунлари фаолияти алоҳида қароргоҳлар (ҳарбий шаҳарчалар территориялари, ёпиқ тусдаги қароргоҳлар)да ҳам амал қилади.

II БЎЛИМ

МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШНИНГ ИҚТИСОДИЙ АСОСИ

8-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг иқтисодий базаси

Табиат ресурслари (ер, ер ости бойликлари, сув, ўрмонлар, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёси), маҳаллий ўзини қондириш манбаи бўлиб оладиган ҳамда тегишли территория аҳолисининг ижтимоий-иқтисодий эҳтиёжларини қондириш манбаи бўлиб хизмат қиладиган коммунал ва ўзга мулк маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг иқтисодий базасини ташкил этади.

9-модда. Маҳаллий хўжалик ва унинг таркиби

1. Маҳаллий хўжалик аҳоли эҳтиёжлари қондирилишини ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш системаси фаолият кўрсатишни бевосита таъминлайди.

2. Маҳаллий хўжалик корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар, ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфраструктуранинг тегишли маъмурий-территориал бирлик коммунал мулки ҳисобланган объектларидан иборат бўлади.

3. Маҳаллий хўжалик таркибига мулк эгасининг розилиги билан коммунал мулк ҳисобланмаган, фаолияти асосан аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасалар қўшилиши мумкин.

Аҳоли ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг розилиги билан маҳаллий хўжалик таркибига гражданларнинг меҳнатдаги иштироки натижасида барпо этилган ёки уларнинг ихтиёрийлик асосида қўшган пуллари ҳисобига сотиб олинган объектлар киритилиши мумкин.

4. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўз ваколатлари доирасида маҳаллий хўжаликка кирувчи корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасаларга маҳаллий ер ва бошқа табиат ресурсларидан фойдаланишда, маҳаллий фондлардан моддий-техникавий таъминланишда афзал ҳуқуқлар бериши мумкин.

5. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари юқори органлар билан келишмаган ҳолда улардаги мавжуд маблағ ҳисобидан корхоналар, ташкилотлар ва ижтимоий-маданий муассасалар барпо этишга ҳақлидир.

6. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари маҳаллий хўжалик корхоналари (бирлашмалари), ташкилотлари ва муассасаларининг фаолиятини мувофиқлаштириб боради.

10-модда. Коммунал мулк

1. Коммунал мулк маҳаллий хўжаликнинг асосини ташкил этади. Коммунал мулкни тасарруф этиш ва бошқаришни маъмурий-территориал бирлик аҳолиси номидан халқ депутатлари тегишли Советлари ва улар ваколат берган органлар амалга оширадилар.

2. ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар, бошқа субъектлар бепул берадиган мол-мулк, шунингдек халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўзига қарашли маблағ ҳисобидан барпо этадиган ёки қурадиган мол-мулк коммунал мулкка киради.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари агар корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар, уларнинг таркибий бўлинмалари, шунингдек давлат мулкининг бошқа шаклларига тааллуқли ўзга объектлар мазкур территория аҳолисини коммунал-маиший ва ижтимоий-маданий эҳтиёжларини таъминлаш, маҳаллий хўжаликнинг фаолияти учун алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлса, уларни тегишли маъмурий-территориал бирлик коммунал мулкига топшириш ёки сотиш тўғрисида таклиф киритишга ҳақлидир.

Мулкни топшириш, харид қилиш, сотиш тартиби, шунингдек турли даражадаги маъмурий-территориал бирлик мулки тартибига текинга топшириладиган давлат мулкининг рўйхатини, бунда юзага келадиган низоларни кўриб чиқиш тартибини тегишли равишда СССР Олий Совети, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари белгилаб берадилар.

11-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг корхоналар билан ўзаро муносабатлари

Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг коммунал мулкка кирмайдиган корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасалар билан хўжалик муносабатлари солиқ ва шартнома асосига қурилади.

12-модда. Территорияни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни планлаштириш

Халқ депутатлари маҳаллий Совети моддий-молиявий ресурсларга қараб, маҳаллий ресурсларни ва ишлаб чиқариш резервларини тўла жалб этишни, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш манфаатларини кўзда тутиб, мавжуд ваколатлар доирасида территорияни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш планларини мустақил равишда ишлаб чиқади ва тасдиқлайди.

13-модда. Моддий-техника таъминоти ва территориялар ўртасида товар айирбошлаш.

1. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари ва маҳаллий хўжалик объектларининг моддий-техника таъминоти хўжалик фаолияти қатнашчиларининг иқтисодий жиҳатдан тўла мустақиллиги шароитида, улар ўртасида тузиладиган бевосита шартномалар асосида, шунингдек белгиланган тартибда улгуржи, чакана, савдо йўли билан амалга оширилади.

Марказлаштирилган тарзда тақсимланган тақдирда территорияни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолига хизмат кўрсатиш, қурилиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, бошқа маҳаллий эҳтиёжларни қондириш учун зарур моддий ресурслар халқ депутатлари маҳаллий Советларига иттифоқдош ва автоном республикаларнинг тегишли органлари томонидан ажратиб берилади.

2. Территориялар ўртасида товар айирбошлаш территория бозорларининг очиқлиги шароитида амалга оширилади. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари маҳсулотларни ҳамда товарларни тегишли территорияга олиб келиш ва ундан олиб чиқиб кетишни чеклаб қўйишга ҳақли эмас.

14-модда. Ташқи иқтисодий алоқаларда иштирок этиш

1. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ташқи иқтисодий алоқаларни уюштирадилар, уларда ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ валюта харажатларини ўзи қоплаш принциплари асосида иштирок этадилар.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўз территориясида жойлашган корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасаларнинг ташқи иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга, экспорт базасини ривожлантиришга ва маҳсулот (ишлар, хизматлар) ишлаб чиқаришни кўпайтиришга кўмаклашадилар.

2. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва улар тузадиган органлар қуйидаги ҳуқуқларга эгадирлар:

мавжуд валюта маблағлари ҳисобидан ёки ўзга асосда маҳсулот сотиш ва харид қилиш учун чет эллик шериклар билан шартномалар тузиш;

халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган ва аҳолига хизмат кўрсатадиган қўшма корхоналар барпо этиш, чет эллик шериклар билан қўшма илмий, маданий, туристик, физкультура-соғломлаштириш марказлари, ижтимоий ва ишлаб чиқариш соҳаларини уй-жой коммунал хўжалиги, шаҳар хўжалиги учун, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари учун замонавий машина ускуналар, механизациялаш воситалари билан таъминлаш, уларнинг моддий базасини ривожлантириш билан боғлиқ иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликка доир бошқа ташкилотларни тузишда иштирок этиш;

чегарабўйи ва соҳилбўйи савдосини ташкил этиш.

III БЎЛИМ

МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШНИНГ МОЛИЯВИЙ АСОСИ

15-модда. Молиявий ресурслар.

Маҳаллий ўзини ўзи бошқаришнинг молиявий ресурслари халқ депутатлари маҳаллий Советларнинг бюджет ва бюджетдан ташқари маблағларидан, шунингдек территориал ўзини ўзи бошқаришнинг бошқа органлари маблағларидан иборат бўлади.

16-модда. Маҳаллий бюджет

1. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари аҳоли манфаатларини кўзлаб тегишли территорияларнинг бюджетларини мустақил равишда тузадилар, тасдиқлайдилар ва ижро этадилар. Маҳаллий бюджетларни тузиш, тасдиқлаш ва ижро этиш жараёнларига юқори органларнинг аралашувига йўл қўйилмайди.

2. Маҳаллий бюджетларнинг энг кам миқдори иттифоқдош ва автоном республикалар томонидан белгилаб қўйиладиган аҳоли жон бошига бюджет билан таъминланиш нормативлари асосида белгиланади.

17-модда. Маҳаллий бюджет даромадлари

1. Бошланғич даражадаги маҳаллий ўзини ўзи бошқариш бюджетига қуйидаги даромадлар тўла ўтказилади:

маҳаллий Совет территориясида яшайдиган СССР гражданларидан, хорижий гражданлардан ва гражданликка эга бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи;

колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш фондидан олинадиган солиқ;

ишлаб чиқариш кооперативларидан олинадиган солиқ;

иттифоқдош ва автоном республикаларнинг бюджетларида қисман марказлаштирилиши мумкин бўлган ер солиғи;

маҳаллий солиқлар ва йиғимлар.

2. Қуйидаги даромадлар ҳам маҳаллий бюджетга тўла ўтказилади:

маҳаллий хўжалик составига кирувчи корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, шунингдек қўшма корхоналардан халқ депутатлари маҳаллий Советларининг улардаги улушига мувофиқ фойда (даромад)дан оладиган солиқ, табиат ресурслари учун тўловлар;

маҳаллий хўжалик таркибига кирмайдиган иттифоқ, республика тасарруфидаги ва бошқа корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар фойдасидан (даромадидан) ана шу корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар фойдасидан олинадиган солиқнинг республикалар бюджетига тушадиган белгилаб қўйилган қисми доирасида иттифоқ ва автоном республикаларнинг қонунларида белгиланган ставкалар бўйича олинадиган территориал солиқ;

меҳнат ресурслари учун ҳақ;

колхозлардан, матлубот кооперациялари ва жамоат ташкилотларидан олинадиган даромад солиғи;

давлат пошлинаси, якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланиш учун патент ҳақи;

халқ депутатлари маҳаллий Советлари коммунал мулки ҳисобланган мол-мулкни ижарага беришдан келадиган тушумлар;

ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларига мувофиқ олинадиган бошқа даромадлар.

3. Маҳаллий бюджетларга барқарор узоқ муддатли нормативлар асосида қуйидагилардан ажратмалар ўтказилади:

табиат ресурсларига тўловдан;

оборот солиғидан;

ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларида кўзда тутилган бошқа даромадлардан.

Тегишли маҳаллий бюджетларга ажратмаларнинг нормативлари халқ депутатлари юқори Советлари томонидан маҳаллий бюджетнинг даромадлари умумий миқдори ва харажатларининг умумий миқдорига қараб ҳамда ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар давлат ҳокимияти органлари белгилаб қўядиган ижтимоий нормативларга қараб тасдиқланади.

4. Меҳнат ва табиат ресурслари учун тўловлар ставкалари барқарор, узоқ муддатли бўлиб, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунлари билан белгилаб қўйилади. Улар меҳнат билан таъминланишга, территориялар табиат ресурсларининг иқтисодий баҳосига қараб табақалаштирилиши мумкин.

Корхоналарнинг тўловлари корхоналар, уларнинг филиаллари, бошқа структура бирликлари ва бўлинмалари қаерда жойлашган бўлса, ўша жой бюджетига ўтказилади. Мазкур территорияда филиаллари бўлган корхоналар тўловларини корхонада банд бўлган ходимлар умумий сонида шу территориядаги ходимлар улушига мутаносиб равишда тақсимланади.

5. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ:

коммунал мулкка кирувчи корхоналар ва бошқа маҳаллий хўжалик объектлари фойдасидан олинадиган солиқ ставкаларини;

маҳаллий солиқлар, йиғимлар ва пошлиналарни белгилаб қўядилар.

6. Маҳаллий бюджетларга юқори бюджетлардан дотациялар, субвенциялар ва субсидиялар берилиши мумкин.

7. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари тегишли маҳаллий бюджетга тушадиган солиқлар ва тўловлар юзасидан айрим солиқ тўловчиларга имтиёз беришга ҳақлидирлар.

18-модда. Маҳаллий Советларнинг харажатлари

1. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари мустақил равишда:

маҳаллий бюджет маблағларидан фойдаланиш йўналишларини белгилайдилар, бюджет маблағларини сарфлайдилар;

мавжуд маблағлар доирасида уй-жой-коммунал хўжалигини, соғлиқни сақлаш, халқ таълими, социал таъминот, маданият ва спорт муассасаларини, ички ишлар, табиатни муҳофаза қилиш органларини сақлаб туриш учун харажатлар нормаларини кўпайтирадилар, аҳолининг айрим тоифаларига ёрдам кўрсатиш чоғида қўшимча имтиёзлар ва нафақалар белгилайдилар;

маҳаллий ўзини ўзи бошқарув органларини сақлаб туриш учун харажатлар миқдорини белгилайдилар;

резерв фондларни ташкил этадилар.

2. Маҳаллий бюджетлар ижроси чоғида олинган қўшимча даромадлар, шунингдек даромадларни ошириб бажариш натижасида ёки харажатларни тежаб-тергаш натижасида даромадларнинг харажатлардан ошган қисми халқ депутатлари маҳаллий Советларининг тасарруфида қолади, у олиб қўйилмайди ва маҳаллий Советларнинг ихтиёрига мувофиқ фойдаланилади.

19-модда. Бюджетдан ташқари фондлар

1. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари бюджетдан ташқари фондларни тузадилар, уларга қуйидагилар киради:

маҳаллий Советлар иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этиш тадбирларини амалга ошириши ҳисобига олинган қўшимча даромадлар ва тежаб қолинган молиявий ресурслар;

гражданлар, корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасаларнинг ихтиёрий ўтказган пуллари ва хайриялари;

маҳаллий заёмлардан ва маҳаллий пул-буюм лотереяларидан, кимошди савдосидан тушадиган даромадлар;

корхоналар ва ташкилотлар маҳсулот (ишлар, хизматлар) нархини (тарифларини) ошириш йўли билан асоссиз равишда фойда (даромад) олганлиги учун ундириладиган жарималар;

атроф-муҳитни булғатганлик ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланмаганлик ҳамда табиатни муҳофаза қилиш қонунларини, санитария нормалари ва қоидаларини бошқа тарзда бузганлик учун жарималар, шунингдек етказилган зарарни қоплаш учун тўловлар. Ана шу жарималар ва тўловлардан тушган маблағдан табиатни муҳофаза қилиш ва соғломлаштириш тадбирларини амалга ошириш учун фойдаланилади;

маҳаллий Совет территориясида содир этилган маъмурий ҳуқуқбузарлик учун жарималар, халқ назорати тегишли органлари томонидан солинадиган пул жарималари;

халқ депутатлари маҳаллий Совети территориясида жойлашган корхона (бирлашма), ташкилот ва муассасаларнинг яшириб қўйган ва текшириш чоғида аниқланган даромадларининг 50 фоизи;

эгасиз ва мусодара қилинган мол-мулкни сотишдан тушган даромадлар;

бюджетдан ташқари бошқа маблағлар.

2. Бюджетдан ташқари фондларнинг маблағлари банк муассасаларида очиладиган махсус счётларда туради, тортиб олинмайди ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ихтиёрига мувофиқ сарфланади.

3. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар, аҳоли розилиги билан уларнинг маблағларини, шунингдек бюджет ва бюджетдан ташқари, маблағларни ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфраструктураси объектларини қуриш, кенгайтириш, ремонт ишларига ҳамда улушбай асосида сақлаб туришга, шунингдек табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини ўтказишга бирлаштиришлари мумкин.

20-модда. Валюта фондлари.

халқ депутатлари маҳаллий Советлари барқарор узоқ муддатли нормативлар асосида корхоналар (бирлашмалар) ва ташкилотлар валюта тушумларида ажратмалари ҳисобига валюта фондларини тузиш ҳуқуқига эгадирлар.

21-модда. Территориал-ижтимоий ўзини ўзи бошқаришнинг молиявий ресурслари

1. Территориал-ижтимоий ўзини ўзи бошқаришнинг молиявий ресурслари корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар, аҳоли ихтиёрий бадалларидан ва хайрияларидан, барпо этилган корхоналар ва ўтказиладиган тадбирлар даромадларидан ташкил топади.

2. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўз молиявий ресурсларининг бир қисмини территориал-ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органларига бериш ҳуқуқига эгадирлар.

3. Территориал ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органлари:

ўз тасарруфидаги молиявий ресурслардан ўз фаолияти мақсадлари учун, жумладан улар тузадиган органларни сақлаб туриш учун мустақил фойдаланади;

банк муассасаларида пул операциялари учун счёт очиш ҳуқуқига эга.

22-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг кредит муносабатларида ва пул муомаласини ташкил этишдаги иштироки

1. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ҳамда юридик шахс ҳисобланган бошқа маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари:

шартнома асосида кредитлардан ишлаб чиқариш ва ижтимоий мақсадларда фойдаланиш;

ССР Иттифоқи, Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ равишда акционерлик ёки улушбай асосда молия-кредит муассасаларини барпо этишда ва уларнинг фаолиятида қатнашиш;

аниқ мақсадга мўлжалланган фондларни вужудга келтириш ва уларни территориал вазифаларни ҳал этиш учун аниқ мақсадни кўзда тутувчи программалар ва тадбирларга қарз ресурслари сифатида банкнинг ҳар қандай муассасасига топшириш ҳуқуқига эгадирлар.

2. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари территория қўшма молия балансларини тузишга ҳақлидирлар. Тегишли давлат ва жамоат органлари, корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасалар халқ депутатлари Советига ва унинг ижро ва идора этувчи органларига бундай балансларни тузиш учун зарур маълумотларни тақдим этадилар.

IV

МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ КАФОЛАТЛАРИ

23-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг территорияни ривожлантиришга доир ваколатларини таъминлаш.

тегишли территорияда иқтисодий ва ижодий объектларни барпо этиш ёки уларни қайта тузиш, табиат ресурсларидан фойдаланиш масалалари фақат халқ депутатлари маҳаллий Советининг розилиги билан ҳал қилинади.

Корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасалар, улар кимга бўйсунишидан ва мулкнинг шаклидан қатъий назар, маҳаллий Советлар билан шартномада келишилган масалалар юзасидан ўз фаолияти планларига ўзгартиш киритишга ҳақли эмаслар, шунингдек улар территория аҳолисининг манфаатларига дахл қиладиган экологик, нуфус ва ўзга оқибатларга олиб бориши мумкин бўлган тадбирларни мажбурий тартибида тегишли халқ депутатлари Советлари билан келишиб оладилар.

24-модда. Социалистик қонунчиликни таъминлаш

1. Референдумларнинг гражданлар, халқ депутатлари маҳаллий Советлари, территориал-ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органлари йиғилишлари, йиғинларининг қарорлари ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларига зид бўлмаслиги лозим.

2. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари қуйидаги ҳуқуқларга эгадирлар:

давлат бошқаруви, маҳаллий ўзини ўзи бошқарув органларининг, корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасаларнинг мазкур территорияда яшовчи гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини бузадиган ҳужжатларини, шунингдек халқ депутатлари маҳаллий Совети ваколатларини ҳақиқий эмас, деб топиш тўғрисидаги талабни суд ёки давлат арбитражига қўйиш, суд ёки арбитраж қарор қабул қилгунга қадар маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг, корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар ва муассасаларнинг мунозарага сабаб бўлган ҳужжатлари амал қилишини тўхтатиб туриш;

табиий офатлар, экологик фалокатлар, эпидемиялар, эпизоотиялар, ёнғинлар юз берган тақдирда ва жамоат тартиби бузилганда, гражданларнинг шахсий хавфсизлигини, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишни, мулкчиликнинг барча шаклларини ва ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилишни таъминлашга доир Қонунда кўзда тутилган алоҳида чораларни амалга ошириш;

қонунда кўзда тутилган ҳолларда уларни бузганлик учун маъмурий жавобгарликни белгилайдиган қарорлар қабул қилиш;

ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларда кўзда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш.

25-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш қарорларининг мажбурийлиги ва унинг ҳуқуқларини муҳофаза қилиш

1. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларида, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш тасарруфига берилган масалалар юзасидан ўтказилган маҳаллий референдум қарорлари тегишли халқ депутатлари Советлари, территориал ижтимоий ўзини ўзи бошқариш органлари, мазкур территориядаги барча ташкилотлар ва гражданлар учун мажбурийдир.

2. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ушбу Қонунда, ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг бошқа қонунларида белгилаб қўйилган ваколатлар доирасида қабул қиладиган қарорлар халқ депутатлари шу маҳаллий Совети территориясида жойлашган барча корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар, кооперативлар, жамоат ташкилотлари ва уларнинг органлари, мансабдор шахслар ва гражданлар томонидан бажарилиши шарт.

3. Корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар ва гражданлар маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари олдида, жумладан, мулкий жавобгардирлар, ўзларининг қарорлари, ҳаракатлари ёки ҳаракатсизликлари билан аҳоли манфаатларига, маҳаллий хўжаликка, атроф-муҳитга етказган зарарни, шунингдек маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари қарорларини бажармаслик натижасида етказилган зарарни тўла ҳажмда тўлайдилар.

ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ суд ёки давлат арбитражи маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қиладилар.

Турли даражадаги халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўртасида уларнинг ваколатларини ўзгартириш масалаларига доир вужудга келган келишмовчиликлар иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларида белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

26-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг масъулияти

Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари ўзлари қабул қиладиган қарорларнинг қонунийлиги учун жавобгардирлар.

Корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар ва гражданларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклашга доир маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги натижасида юз берган низолар судда ёки давлат арбитражида ҳал қилинади.

Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ғайриқонуний қарорлари, ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги натижасида етказилган зарар шу органлар томонидан ўз маблағлари ҳисобидан корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлар, муассасалар ва гражданларга тўла ҳажмда тўланади.

27-модда. Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг таклифларини кўриб чиқиш

ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар давлат ҳокимияти ҳамда бошқаруви олий органлари, жамоат ташкилотларининг умумиттифоқ ва республика органлари ўз фаолиятларида маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг таклифларини кўриб чиқиш ва ҳисобга олишга, таклифларни кўриб чиқиш натижалари ҳақда уларга хабар қилишга мажбурдирлар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль, 1990 йил 9 апрель.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

«СССРДА МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ВА МАҲАЛЛИЙ ХЎЖАЛИКНИНГ УМУМИЙ АСОСЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ КУЧГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

СССР Олий Совети **қарор қилади:**

1. «СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонуни у эълон қилинган вақтдан бошлаб кучга киритилсин, унинг 1990 йил 1 июлдан бошлаб кучга кирадиган 2-моддасининг 3-банди, 6-моддасининг 1, 4, 5-бандлари, 25-моддасининг 1-банди бундан мустасно. Қонуннинг 16 ва 17-моддалари 1991 йил 1 январдан бошлаб кучга киритилсин.

2. ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунлари «СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштирилгунига қадар амалдаги Қонун актлари, агар улар мазкур Қонунга зид бўлмаса, қўлланилиши белгилаб қўйилсин.

3. «СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонуни кучга кирган вақтдан бошлаб қуйидаги Қонун ва қарорлар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:

1980 йил 25 июнда қабул қилинган «Халқ депутатлари ўлка, область Советларининг, халқ депутатлари автоном область ва автоном округ Советларининг асосий ваколатлари тўғрисида»ги СССР Қонуни (СССР Олий Советининг ахборотномаси, 1980 йил, 27-сон, 526-бет);

СССР Олий Совети Президиумининг 1971 йил 19 мартда қабул қилинган «Меҳнаткашлар депутатлари район Советларининг асосий ҳуқуқлари ва бурчлари тўғрисида»ги ҳамда «Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва шаҳардаги район Советларининг асосий ҳуқуқ ва бурчлари тўғрисида»ги фармонларининг 1978 йил 28 ноябрдаги таҳрири (СССР Олий Советининг ахборотномаси, 1978 йил, 49-сон, 795, 796-бет);

СССР Олий Совети Президиумининг 1968 йил 8 апрелда қабул қилинган «Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг асосий ҳуқуқлари ва вазифалари тўғрисида»ги Фармонининг 1978 йил 28 ноябрдаги таҳрири (СССР Олий Советининг Ахборотномаси, 1978 йил, 49-сон, 797-бет).

4. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советларига республикаларда маҳаллий ўзини ўзи бошқаришни тартибга солиб турувчи Қонун актларининг ишлаб чиқилиши ва қабул қилинишини таъминлаш, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларини «СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириш тавсия этилсин.

5. СССР Министрлар Совети 1990 йил 1 июлга қадар:

СССР Олий Советига ССР Иттифоқи Қонун актларини «СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириш тўғрисидаги таклифларни тақдим этсин;

СССР ҳукуматининг қарорлари ва фармойишлари бекор қилинсин ёки мазкур Қонунга мувофиқлаштирилсин;

СССР Министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари мазкур Қонунга зид бўлган ўз норматив ҳужжатларини, шу жумладан қўлланмаларини қайта кўриб чиқишини ва бекор қилинишини таъминласинлар.

6. СССР Министрлар Совети, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари халқ депутатлари маҳаллий Советлари билан биргаликда турли территориал даражалардаги коммунал мулк составига бепул бериладиган ва сотиб олинадиган мол-мулкни ўтказиш тартиби ва рўйхатини белгиласинлар.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари республиканинг ҳар бир аҳолисига бюджет таъминоти нормативларини белгиласинлар.

7. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари, Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари маҳаллий хўжаликни, моддий-молиявий базани ўзини ўзи бошқариш, янги иқтисодий ва ҳуқуқий муносабатлар шароитида ишлашга тайёрлаш юзасидан тадбирлар комплексини амалга оширсинлар.

8. СССР Олий Советининг халқ депутатлари иши, бошқарув ўзини ўзи бошқаришни ривожлантириш масалалари комитети «СССРда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунини бажарилиши юзасидан назоратни таъминласин.

СССР Олий Советининг Раиси

А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 9 апрель.

СУДЬЯЛАР ҚАСАМЁД ҚИЛИШДИ

Ўзбекистон ССР олий судининг аъзолари ўз ваколатларини бажариш юзасидан 14 апрель куни Тошкентда тантанали вазиятда қасамёд қилдилар. Қасамёд қилиш маросими мазкур суд составини сайлаган Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг вакиллари иштирокида ўтди.

Маросимни Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров кириш сўзи билан очди.

Республика олий судининг ҳар бир аъзоси Ўзбекистон ССР судьяси ва Ўзбекистон ССР судларининг халқ маслаҳатчиси қасамёди матнини ўқиди. Унда шундай дейилган: «Зиммамга судья (халқ маслаҳатчиси) мажбуриятини олар эканман, халқ ишончини оқлаш учун ўз эътиқодим ва виждоним даъвати билан, ким ва қандай таъсир ўтказишидан қатъи назар, барча гражданлар ва ташкилотларни уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда тенг шароитлар билан таъминлаб, одил судловни қонунга қатъий риоя этган ҳолда амалга оширишга тантанали қасамёд қиламан».

Ўзбекистон ССР Олий судининг раиси Муҳаммадбобир Мажидович Маликов ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда шундай деди:

— Судьялар ва халқ маслаҳатчилари биринчи бор қасамёд қилишди. Бу — ҳуқуқий давлатда судлар катта аҳамиятга эга бўлишидан далолат беради, бундай давлатда судьяларнинг ўз профессионал вазифаларини бажаришдаги мустақиллиги ва масъулияти анча ошади.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ БОЖХОНА НАЗОРАТИ БОШ БОШҚАРМАСИДА

12 апрель куни Клайпеда божхонаси ходимлари ўт очувчи қурол ва ўқ-дорилар хусусида Литвада белгиланган муваққат тартибга биноан, Гамбургдан «Марат Козлов» теплоходида «Литимпекс» номига келган контейнерни ушладилар. Унда умумий оғирлиги 10 тонна ва қиймати 237,5 минг ГФР маркаси турадиган турли калибрдаги ов милтиқларининг 240 мингта патрони бор эди.

• Бугун—Совет фани куни

ҲАРАКАТЛАНТИРУВЧИ КУЧ

Ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ҳамда ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришда, техника ва технологиянинг янги турларини яратишда, меҳнат унумдорлигини оширишда, ер, океан, фазо бойликларини ўзлаштиришда, атроф-муҳитни муҳофаза қилишда фаннинг аҳамияти беқиёс. В. И. Ленин унга юксак баҳо бериб, интеллектуал меҳнат кишиларига жамиятнинг бебаҳо бойлиги, тараққиётни ҳаракатга келтирувчи қудратли куч, деб қаради. Мамлакатимизнинг узоқ муддатга мўлжалланган бундан буёнги ривожи фаннинг, фан-техника тараққиётининг ҳолатига боғлиқдир. Тўғри, совет олимлари эришган муваффақиятлар ҳаммага маълум. Масалан, узоққа бормай, биргина жумҳуриятимиз олимларининг ўтган йилги ишларига назар ташлайлик. Бюджет ҳисобидан 537 та мавзу, шу жумладан 315 та фундаментал, 111 та қидириш ва амалий ишлар юзасидан шунча тадқиқотлар бажарилди. Шундан 108 таси Бутуниттифоқ, 109 таси эса республика программасига киритилган. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг фан-техника тараққиёти комплекс программасига оид 12 та мавзудаги иш адо этилди. Юксак энергиялар физикаси, математика, электроника, иссиқлик физикаси, химия ва ўсимлик моддалари химияси, микробиология, геология ва геофизика, археологияда ва бошқа соҳаларда дуруст натижаларга эришилди. Йилига қарийб 12 миллион сўм иқтисодий самара берадиган 106 та ишланма халқ хўжалигига жорий қилинди.

Ҳа, тилга олса арзийдиган натижалар бор. Лекин, барибир, илмий ишланмаларнинг самарадорлиги бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Илм-фан муассасалари фаолияти ҳали фан-техника тараққиётининг ҳақиқий ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб қолгани йўқ. Бу нарса Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг яқинда бўлиб ўтган йиллик умумий йиғилишида ҳам таъкидланди.

Ҳозир республикамиз олимлари олдида кенг миқёсли мураккаб вазифалар турибди. Улар илм-фан қайта қуриш жараёнларининг, Ўзбекистонда иқтисодий муносабатлар, ижтимоий ва маънавий турмушда рўй бераётган ҳамма ўзгаришларнинг узвий таркибий қисмига айланишини талаб этади. Хуллас, вазифа — илмий коллективлар куч-ғайратини жумҳуриятимиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг, пахта комплекси, экология, соғлиқни сақлаш, ресурсларни тежашнинг энг муҳим муаммоларини ҳал қилишга сафарбар этишдан иборат.

Сиз мана бу суратда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Полимерлар химияси ва физикаси институти ходими, химия фанлари номзоди Жамшид Авлоновни кўриб турибсиз. У ишлаётган полимерлар синтези лабораториясида токнинг полимер электродли химиявий манбаси намунаси яратилди. Бу нарса аккумулятор вазнини анча енгиллаштириш, металл сарфини қисқартириш ва экологияга салбий таъсирни камайтириш имконини беради.

Э. САЪДУЛЛАЕВ.

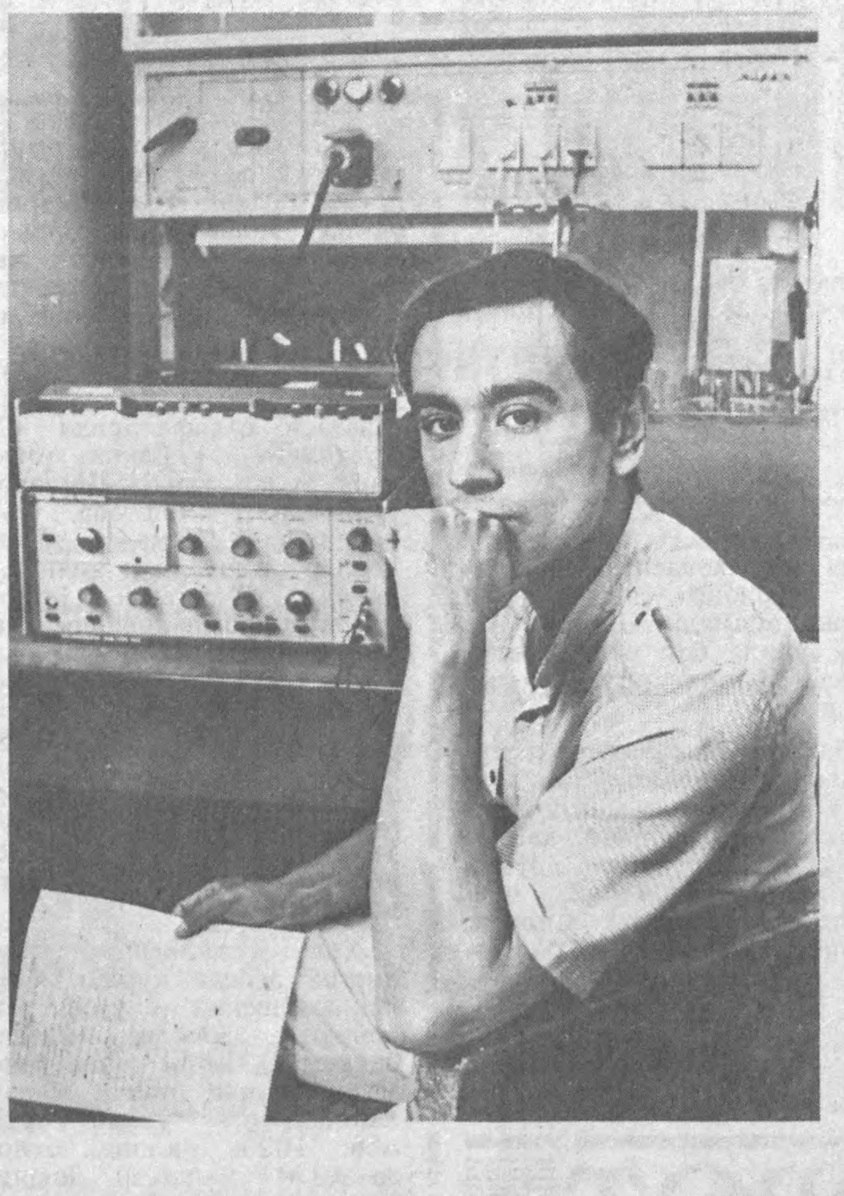

В. МОЛГАЧЕВ олган сурат.

• ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

КАС— суюқ ўғит

Мамлакатимизда ҳам чет эл тажрибаларига суянган ҳолда суюқ ўғит КАС (карбамид ва аммиакли селитранинг сувли аралашмаси) 1964 йилда Невинномисск химкомбинатида ишлаб чиқилди ва Шимолий Кавказ хўжаликларида қишлоқ хўжалик экинларига ишлатилди. Ўша вақтдаги тажриба натижалари шуни кўрсатдики, буғдой азотли ўғит билан озиқлантирилганда контрол хўжаликларда фойда 7,4—7,8 сўм бўлган ҳолда КАС ишлатилган хўжаликларда бу кўрсаткич 32,6—114,5 сўмни ташкил қилган эди. Гарчанд КАС қўлланилган карталарда сарф қилинган ҳар бир сўм 10,6 дан 15,5 сўмгача фойда келтирган бўлса-да, мамлакатимизда суюқ ўғитларнинг ишлатилиши негадир авж олмади.

Ўзбекистон Фанлар академияси химия институтининг Чирчиқ технология тадқиқот лабораторияси билан Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси икки йилдирки, ҳамкорликда комбинатдаги карбамид ва аммиакли селитра цехларида чиқадиган брак маҳсулотларга, яъни иккиламчи ресурсларга қайта ишлов бериш йўли билан КАС суюқ ўғит ишлаб чиқармоқда. Унинг таркибида ўсимликлар осон ўзлаштирадиган 28 фоиз азот бор. 1 тонна КАСнинг нархи 70 сўм туради.

Бу суюқ ўғит икки йил давомида қатор хўжаликларда, жумладан Тошкент вилояти, Коммунистик ноҳиясидаги К. Маркс номли колхозда ўтган йили 500 гектар (1988 йили 200 гектар) пахтага, шу ноҳияга қарашли «Ўзбекистон» колхозида эса 75 гектар майдонга экилган ғўза, каноп, маккажўхори, сабзавот экинларига, шунингдек ўтган йили Жиззах вилояти, Жиззах ноҳиясидаги Ленин номли совхозда 140 гектар майдондаги арпаларга қўлланилди. Тажриба участкаларида азотли ўғит сифатида КАС, контрол участкада эса қаттиқ аммиакли селитра ишлатилди. Бундан ташқари участкаларга агрокимёвий картограмма асосида калий ва фосфорли ўғитлар солинди, бошқа ишловлар ҳам бир хил кечди.

Кузатишлардан маълум бўлдики, тажриба участкасидаги ғўзаларнинг ўсиш ва ривожланиш фазалари бир хил кечди. Аммо ғўза 3—4 кун олдин гуллади, 4—5 кун илгари кўсак ҳосил бўлди, 6—8 кун муқаддам пахта очилди. Ҳосил йиғиштириб олингандан кейин аниқландики, КАС қўлланиши ҳисобига ҳосилдорлик 2—3 центнерга ортди. Бундан ташқари ўғитни ташиш-тушиlindiришдаги транспорт харажатлари ҳамда тупроққа ўғит солишдаги сарфлар анча камайди, ўғит таркибидаги фойдали азотнинг исрофгарчилигига йўл қўйилмади. Шунингдек, тажриба участкасидаги пахталар 7—8 кун эрта очилганлиги туфайли ҳосилни машиналарда эртароқ териб олиш имконини берди. Натижада пахталар юқори сортларга топширилди. Пахтанинг таннархи камайди, йиғим-терим муддати анча қисқарди.

Ҳ. ИСОҚОВ,
техника фанлари номзоди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

район ва шаҳар саноат комбинатлари ҳамда маҳаллий саноат корхоналарининг филиалларига саноат ва озиқ-овқат молларидан савдо ташкилотларининг буюртмаларига биноан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш учун саноат ва озиқ-овқат моллари бозор фондларининг ўн фоизга қадарини бериш топширилди.

Район ва шаҳар саноат комбинатлари ишчи ҳамда хизматчиларини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш мақсадида ёрдамчи хўжаликлар, иссиқхоналар ва шу кабилар учун ер ажратиб берилсин.

Область корхоналарида давлат буюртмаси (плани)дан ташқари ишлаб чиқарилган хом ашё ва материалларни белгиланган тартибда тегишли район ва шаҳар саноат комбинатларига халқ истеъмоли моллари ва бошқа саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун биринчи навбатда беришга рухсат этилди.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига 1990—1992 йилларда Маҳаллий саноат министрлигига район ва шаҳар саноат комбинатларининг тегишли корхоналари ҳамда цехлари қурилишига қўшимча капитал маблағ ажратиш, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Сув хўжалиги давлат комитети ва «Узагрострой» бирлашмасига эса 1990—1992 йилларда Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигига пудрат ишлари учун ажратилган лимит ҳисобидан унинг йиллик планларида кўзда тутилган муддатда район ва шаҳар саноат камбинатлари объектларини қуриш ва уларни фойдаланишга топширишни таъминлаш вазифаси юклатилди. Республиканинг маблағ билан таъминловчи банкларига 1990 йилда ва XIII беш йилликда истисно тариқасида район ва шаҳар саноат комбинатлари бинолари ҳамда иншоотларини иш чизмалари ва алоҳида ишлар учун тузилган сметаларга биноан қуриш ва ремонт қилишни, лойиҳа тасдиқлангунча турли ишларни амалга оширишни пул билан таъминлашга рухсат этилди.

Ушбу қарор билан Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг район ва шаҳар комбинатлари тўғрисидаги Низоми тасдиқланди.

«Матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси муҳокамада

ҲАЁТ КЎЗГУСИ

Шу йил бошида «Матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига ҳавола қилинган эди. Қонун лойиҳасини ўқир экансиз, унда аввало меҳнаткашларни оммавий ахборот воситаларидан баҳраманд қилиш, халқнинг давлатни бошқаришдаги фаолиятини янада активлаштириш, ошкоралик ва инқилобий қайта қуриш жараёнида матбуот ва бошқа оммавий ахборот муассаcаларининг ролини ошириш ва мустаҳкамлаш мақсад қилиб қўйилганлигининг шоҳиди бўламиз.

Дарҳақиқат, ушбу қонуннинг қабул қилиниши кенг халқ оммаси билан матбуот ва бошқа ахборот воситаларининг алоқасини яна ҳам мустаҳкамлашга ёрдам беради. Зотан меҳнаткашлар, ҳар бир фуқаро ўзларининг эзгу-мақсадлари, орзу-истаклари амалга ошишида ёрдам бериш, тўралар хуружи, амалпарастлар лоқайдлиги, ҳаётдаги ноҳақликлар ва адолатсизликлардан ҳимоя этишни сўраб матбуот, радио ва телевидение редакцияларига мурожаат қиладилар. Уларнинг «охирги умидимиз сизлардан» деб мурожаат қилишларининг боиси ҳам матбуотнинг обрўйи ўсиб бораётганлиги, адолат маҳкамасига ва тарбия масканига айланаётганлигини кўрсатади. Фуқаролардан хат ва аризалар узлуксиз келиб турганлиги боиси ҳам шунда.

Матбуотга оқиб келаётган хат ва хабарларни текшириш чоғида ҳаётдаги нуқсонлар, адолатсизликлар, давлат ва жамоат органлари мансабдор шахсларининг хато ва камчиликлари очиб ташланибгина қолмай, балки уларни тугатиш, келажакда уларга йўл қўймаслик чоралари ҳам кўрилмоқда. Бу ҳақиқат қонунда ўз аксини топиши керак, деб ҳисоблайман.

Шу сабабли Қонун лойиҳасининг 26-моддасига «Давлат органлари ва жамоат ташкилотлари, уларнинг мансабдор шахслари матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситаларида ёритилган нуқсон ва камчиликлар тўғрисидаги маълумотларни, шунингдек, гражданларнинг матбуотда, ахборот воситаларида ёритилган шикоят, таклифларини қонунда белгиланган тартибларда ва муддатларда кўриб чиқишлари ва унинг натижалари ҳақида маълумотлар, шикоят, таклифлар ёритилган матбуот ҳайъатларига ҳамда гражданларга хабар қилишга мажбурдирлар» деган жумла билан олтинчи қисм қилиб тўлдирилишини таклиф қиламан.

Шунингдек, Қонун лойиҳасининг 37-моддаси 2-бандида журналист «Ўзи хабар қилаётган ахборотнинг тўғрилигини текшириш»га бурчлилиги кўрсатилган. Бу ўзини ўзи текшириш деган гап. Авваламбор у олдин ахборотнинг тўғрилигини обдон текшириши, сўнгра уни эълон қилиши лозим. Шу сабабли ушбу жумлада «...текшириш» деган сўздан кейин «тўғрилигини таъминлаш» деган сўзларни қўшиб қўйиш лозим деб ҳисоблайман. Бу ҳолда айрим марказий матбуотларда бўлганидек, воқеликни бузиб кўрсатиш, жамоатчилик фикрини чалғитиш ҳолларига чек қўйилган бўлар эди.

Лойиҳанинг 32-моддаси биринчи қисми 2-бандида «Прокурор, терговчи ёки текшириш олиб бораётган шахснинг ёзма рухсатисиз дастлабки тарзда текшириш маълумотларини ошкор қилишга йўл қўйилмайди» дейилган. Бу жумла мазмуни амалдаги жиноят муҳокама қонунларига ва ҳуқуқий тушунмаларга тўғри келмайдиган қилиб тузилганлиги кўриниб турибди.

Шу сабабли мазкур жумлани «Прокурор, терговчи ёки суриштирув олиб бораётган шахснинг ёзма рухсатисиз дастлабки тергов ёки суриштирув материалларини эълон қилишга йўл қўйилмайди» деб ўзгартирилса, ҳуқуқий мантиққа тўғри бўларди.

Шубҳасиз, бу қонуннинг қабул қилиниши мамлакатимиз ҳуқуқий ҳаётида, ҳуқуқий баркамол давлатни бунёд этишда, ижтимоий адолат принципларини қарор топтиришда муҳим ҳуқуқий омил бўлади.

Т. САЙДАҲМАТОВ,
адлия катта маслаҳатчиси, ЎзССР прокуратурасининг бўлим прокурори.

• Қардошлар диёрида

Ўзбекистон ўқитувчиларининг қардош жумҳуриятлар бўйлаб сафари давом этмоқда. Молдавия пойтахти Кишинёвдаги 3-ўрта мактабда ўзаро тажриба алмашилинди. Бу мактабда 1500 талабанинг 5 кунлик ўқиши ташкил этилган. Синфхоналар замонавий компьютер асбоблари билан таъминланган.

— Мактабимиз янги ўқув йилидан бошлаб гимназияга айланади, — дейди директор Т. Ризанова. — Бунинг учун бизда барча имкониятлар етарли. Мактабимиз жумҳуриятдаги учинчи гимназия бўлади. Маълумки, бўлажак гимназиячиларга қатъий талаб қўйилади. Чунончи, шу кунларда ўқиб турган ёшлар физика-математика ва она тили бўйича имтиҳон топширадилар. Гимназияни биринчи синфдан бошлаганлар эса келажакда техника олий ўқув юртларига ҳеч қандай имтиҳонларсиз кириш имкониятига эга бўладилар.

МОЛДАВАНЧА БАҲОР БАЙРАМИ

— Тошкентдаги 125-ўрта мактабни ҳам гимназияга айлантириш ниятимиз бор, — дейди Ленин район халқ таълими бўлими методисти Ирина Ким. — Ўйлаймизки, Кишинёв гимназияларида тўпланган тажрибалар биз учун асқотади.

Сафар иштирокчиларида молдаван халқининг баҳор байрамини нишонлаши қизиқиш уйғотди. Маълум бўлишича, Мартишор байрами Наврўзи олам тантаналарини эслатаркан. Молдаванлар ҳам баҳорни нишонлаб, бир-бирларига бахт ва омад тилар-канлар. Қарийб бир ой мобайнида ёшлар ўзларининг ёқтирган ниҳол тасвири туширилган нишонларни катталар кўксига тақиб қўйишаркан. Катталар эса ўз ўрнида ана шундай эзгуликка жавобан ниҳоллар экиб, парвариш қиладилар.

Қардошларимиз тажрибаси жумҳуриятимиз мактабларида таълим-тарбия ишларини янада яхшилашга ёрдам беради, деган умиддамиз.

С. ЙУЛДОШЕВА,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Молдавия ССР.

ЁШ МАДАНИЯТИМИЗ САРКАРДАСИ

Отажон Ҳошим таваллудининг 85 йиллигига

Суратда: Отажон Ҳошим (1927 йил, Самарқанд).

Тарихда маълум из қолдирган замондошлар билан танишув одатда уни сиртдан, ғойибдан билиш билан бошланади. Аминманки, менинг авлодимга мансуб кўпгина кишилар Отажон Ҳошим билан шахсан танишмоқ бахтига муяссар бўлишдан кўп илгари унинг асарларидан баҳраманд бўлганлар, унга ғойибдан ихлос қўйганлар.

«Давлат ҳақида парчалар», яъни бор-йўғи йигирма уч яшар Отажоннинг илк асарларидан бири у билан мени таниш этган биринчи китоб бўлса керак. Марксизм-ленинизм классикларининг асосий асарлари ҳали ўзбекчага таржима этилмаган пайт (1928 йил)да бу буюк таълимотни тушуниб олган ва бошқаларга тушунтиришга қодир кишилар кам эди. Маданиятимиз тарихига асосан адабиётшунос ва танқидчи сифатида кирган Отахон Ҳошимнинг бу асари ўша даврнинг муҳим бир хусусиятидан далолат беради: у вақтда билим доирасининг кенглигига интилиш, универсаллик жуда зарур эди (бу ерда Ойбекнинг ҳам ўқитувчилик фаолиятини сиёсий иқтисоддан дарс бериш билан бошланганини эслаб ўтиш жойиз). Ўйлайманки, кейинроқ фанимиз томонидан йўқотиб қўйилган бу фазилатнинг, яъни маълум даражада универсалликнинг муҳимлиги бугун жуда ҳам сезилиб турибди.

Ҳа, Отажон Ҳошим яхши маънода универсалликка (яна ҳам тўғрироғи — қомусийликка) интилувчи олим эди. У умуман марксизм-ленинизм таълимотини ўзбек тилида тарғиб этишга умрини ва ғайратини сарф этди. Фақат 30-йилларнинг бошидагина у торроқ мутахассисликка — адабиётшунослик ва адабий танқидга ўзини бағишлади.

Мен Отажон Ҳошим билан яқиндан, шахсан таниш бўлган пайтимда, (яъни ўттизинчи йилларнинг бошида) у энди Маданий қурилиш институти (кейинроқ Тарих, тил ва адабиёт институти)га директорлик қилар эди. Мен бу институтнинг аспирантурасида ўқидим, Фитрат, Олим Шарофутдинов, Миён Бузрук, Отажон Ҳошим институтнинг етакчи домлалари эди. Отажон Ҳошим кейинроқ Ўзбекистон Фанлар комитети (СССР Фанлар академиясининг Ўзбекистон филиали)нинг раиси бўлиб ишлади. Агар ўттиз еттинчи йили кузида қамоққа олиниб, «халқ душмани» деб эълон этилиб, суд қилинмасдан отиб ташланмаганида эди, бизнинг эзгу бир орзумиз, албатта, амалга ошган бўларди: Отажон Ҳошимни Ўзбекистон Фанлар академиясининг биринчи президенти ролида кўрган бўлар эдик.

Ўша фожиали кунлардан бери ўтган ярим асрдан ортиқ замон биз каби Отажон Ҳошимнинг ёш замондошлари хотирасидан кўпгина муҳим далилларни ювиб ташлаган бўлиши табиий. Аммо замонанинг бу бешафқат иши унинг биздек шогирдлари қалбида муҳрланган нуроний сиймосини тамоман ўчириб ташлашга қодир эмас.

Бу ёрқин сувратнинг бизнинг ёшликка хос серзавқлигимиз ва сертаҳсинлигимиз натижаси эмаслиги, айниқса бугун Отажон Ҳошимга унинг устозлари томонидан бундан эллик-олтмиш йил бурун берилган баҳоларни кўздан кечирганимда менга жуда равшан бўлиб қолади. Мана шундай баҳолардан бири — СССР Фанлар академияси Шарқшунослик институти раҳбарларидан академик А. Самойловичнинг 1933 йилда ёзган фикри: «Отажон Ҳошим Шарқшунослик институтининг илмий котиби. Олий маълумотни Қизил профессура институтида олган. СССР Фанлар академиясининг аспирантурасини тамомлаган. Жадидизм давридаги ва Октябрдан кейинги даврдаги ўзбек адабиёти юзасидан илмий ишлар олиб бормоқда. Ҳозирги замон ўзбек тили терминологияси, имлосининг ва янги алфавитининг (лотин алфавити кўзда тутилади И. С.) тараққиётига доир масалаларни ишлаш билан машғул. Ўз мутахассислиги юзасидан бир неча илмий ишлар муаллифи... Отажон Ҳошим Шарқшунослик институтининг ва унинг адабиёт секторининг тенгсиз ходимидир».

Бундан аввалроқ, 1931 йилда академик С. Ольденбург СССР Фанлар академияси раҳбарлигига йўллаган хатида Отажон Ҳошимни Шарқшунослик институтининг адабиётшунослик секторига илмий котибликка тайин этишни илтимос қилиб ёзган эди: «1926 йилдан 1929 йилгача ўртоқ Ҳошимов Ўзбекистон ССР Илмий советининг раиси, шу билан бирга ўзбек ёзувини лотинлаштириш комитети президиумининг аъзоси бўлиб ишлаган. Бундан ташқари ўша йиллари ўртоқ Ҳошимов Самарқанддаги Педагогик институтида ленинизмдан курс ўқиган. Ўртоқ Ҳошимовнинг бу даврдаги жамоат фаолияти Ўзбекистон пролетар ёзувчилари союзига раислик қилишдан иборат бўлган. Ўртоқ Ҳошимов ўзбек, рус, татар, озарбайжон ва бошқа туркий тилларда гаплашади. Европа тилларидан немис тилини билади. 1931 йилнинг бошида ўртоқ Ҳошимов Ўзбекистон Давлат нашриётининг Ленин асарларини ўзбек тилида босиб чиқариш таҳрир ҳайъатига киргизилган. Ўртоқ Ҳошимов методологик томонидан тўла тайёргарликка эга... Ҳозирги пайтда ўртоқ Ҳошимов «Ўзбекистонда жадидизм тарихи бўйича очерклар» номли асарни яратиш билан машғул».

Бу икки ҳужжат —ҳали ёши ўттизга ҳам етмаган Отажон Ҳошимовнинг — ёш ўзбек совет маданиятининг саркардаларидан бирининг, ўз халқининг тақдир ва маданиятига бутун умрини абадий бағишлаган серғайрат, зийрак, оқил йигитнинг, илм фидойисининг портретига чизгилар, холос.

Кекса замондошлари томонидан берилган тавсифдан ҳам кўриниб турибдики, у маданиятимизнинг талантли ва тиниб-тинчимас фаолларидан бири эди. Отажон фаолиятининг бугунгача менинг хаёлимда сақланиб қолган тафсилотларини кўздан кечирганимда, ундаги икки хусусият менга жуда характерли ва сабоқли кўринади.

Отажон ўз билимларини бойитиш ва чуқурлаштиришга интилганидек, бизларга ҳам бу фазилатларни «юқтиришга» ҳаракат этарди. Масалан, ўттизинчи йилларнинг иккинчи ярмида бутун мамлакатимизда, жумладан республикамизда ҳам М. Горькийнинг даъвати билан халқ ижоди намуналарини асосли ўрганиш қизиб кетди. Директоримиз Отажон Ҳошим бизнинг институтимизда ҳам бу ишни биз учун жуда фойдали миқёс ва чуқурликда ўтишга асос солди: ҳаммамиз беистисно, халқ шоирларидан достонлар, қўшиқлар, эртаклар, мақолалар ёзиб олиш билан машғул бўлдик. Фольклористикамизга асос солган Ҳоди Зариф бу ишга бевосита бош-қош бўлди. Амалга оширилган кўпгина тадбирлар қатори бир ой мобайнида ҳар кеча халқ шоирларидан достонлар эшитганимизни мен ҳозир катта завқ билан эслайман. Бу ишларимиз, аввал олиб борилган ишларга қўшилиб Тил ва адабиёт институтимизда катта бойлик — ёзиб олинган фольклор асарлари фонди майдонга келишига сабаб бўлдики, ҳозир биз бу фонд асосида ўзбек фольклорининг юз жилдлик мажмуасини босиб чиқариш имкониятига эгамиз.

Отажон Ҳошимдан бизга мерос қолган маълумот кенглигига ва чуқурлигига интилишнинг яна бир кўриниши — аспирантларнинг 1935—1936 ўқув йилида Москвага ўқишга жўнатилиши бўлди. Биз Қизил профессура институтининг сомеълари қаторида аудиторияларда ўтириб Динамов, Соколов, Тимофеев, Динник каби совет илмининг йирик намояндаларидан лекциялар эшитдик. Буюк Станиславскийнинг ўз оғзидан театр санъатидек мўъжизанинг сирлари ҳақида эшитган ҳикматлар абадий ёдимизда қолди.

Амалиётдан назарияга кўчиш ва аксинча амалиётга назария қанотларини боғлаш Отажон Ҳошим илмий фаолиятининг характерли ва жуда муҳим хусусияти эканини биз кўп замонлар ўтгандан сўнггина тушундик. Шу муносабат билан икки воқеа хотирамга келади.

Отажон Ҳошим энди ғунча боғлаган совет адабиётимизнинг илк қадамларидан бошлаб уни кузатиб борди, илмий хулосалар чиқаришга ҳаракат этди. У қадим адабиётимиз («чиғатой адабиёти»)дан бошлаб то янги, инқилобий давр адабиётигача узоқ ва мураккаб тарихий даврни ўз назарида тутиб иш кўрар эди. Отажон Ҳошимнинг илмий мероси ҳали ўз тадқиқотчиларини кутиб ётибди. Бугунги адабиётшунос унинг илмий қарашларида анча чалкашликлар ва хатолар топиши мумкин; ҳаммамиз ҳам ўз давримизнинг фарзандларимиз ва бизнинг нуқтаи назаримизда даврнинг ҳамма — ижобий ва салбий хусусиятлари муқаррар равишда ўз аксини топади. У ҳам бу қонундан мустасно бўлиши мумкин эмас эди. Аммо бугунги тадқиқотчи Отажон Ҳошим илмий фаолиятининг ана шу хусусиятини — амалиётдан назариётга кўчиш ва амалиётга назария қанотларини боғлаш хусусиятини қадрламай ўтса, менимча, маданиятимизнинг илк арбобларидан бирини тушуниб етмаган бўлади.

Отажон Ҳошим, агар адашмасам, 1932 йилнинг бошида ёки 1931 йилнинг кузида Давлат кутубхонаси биносида бўлган бир катта анжуманда «Ўзбек шўро адабиёти» мавзуида катта маъруза қилди. Бу ўзбек адабиётининг Октябрдан кейинги ўн беш йилча муддат ичида ўтган йўлига обзор эди. Менимча, бу маъруза (у кейинроқ китоб ҳолида ҳам нашр этилди) адабиётшунослигимиз учун бугун ҳам икки жиҳатдан маълум даражада сабоқли бўла олади. Маърузада хилма-хил ижодий қиёфага эга ёзувчиларнинг анча узоқ вақт ичидаги ижоди таҳлил этилди, уларнинг умумий адабий жараёнга қўшган ҳиссаси аниқланди. Адабий жараённинг умумий тенденцияларини ўрганиш ва бу мураккаб ҳодиса қонунларини аниқлаш бизнинг бугунги адабиётшунослигимизда йўқолиб бораётган (балки йўқолиб бўлган) хусусият. Ҳозирги адабиётшунослигимиз ва адабий танқидимизда тақризчилик ҳукмрон. Албатта, адабий жараённи тушуниш унинг айрим асарларини тушунишдан, яъни ана шу тақризчиликдан бошланади. Аммо адабий танқид ва адабиётшунослик адабий жараённинг умумий қонуниятларини аниқлаш даражасига кўтарила олсагина ўз вазифасини тўла адо этган бўлади. Отажон Ҳошим ана шу даражага интилар ва самараларга эриша олар эди. Отажон биринчилардан бўлиб, ўзбек совет адабиётининг бундан кейинги тақдири кимнинг қўлида эканини айтди ва ўз истеъдоди билан кейинроқ адабиётимизни принципиал ижодий ютуқлар билан бойитган ёзувчиларга мадад берди.

Унинг фаолиятида амалиёт билан назариянинг бирлигига гувоҳлик берадиган яна бир факт ўттизинчи йилларнинг иккинчи ярмида А. С. Пушкин асарларининг ўзбек тилига таржимасининг уюштирилиши бўлди. Катта бир гуруҳ ёзувчилар Оқтошда Пушкиннинг асосий асарларини таржима қилишга киришдилар. Ишнинг саркардаси яна Отажон Ҳошим эди. Биз ҳар биримиз ўз ишимиз билан машғул эканмиз, бошимизда яхши ташкилотчи ва ёнимизда тажрибали устодлар Чўлпон, Санжар Сиддиқ, Аъзам Аюб, Мирзакалон Исмоилий, Маннон Ройиқ борлигини сезиб турар эдик. Таржимонлик ҳали касб сифатида тан олинмаган ва таржимончиликнинг асослари ҳали илмий асосланмаган ўша пайтда ҳамкорликнинг, маслаҳатлашиб иш кўришнинг аҳамияти катта эди. Ҳар икки-уч кунда маслаҳатга йиғилишардик, мажлиснинг раҳнамоси яна Отажон Ҳошим эди. Оз муддатда катта амалий иш қилинди. Аммо натижа — фақат амалий ишдангина иборат бўлиб қолмади. Отажон Ҳошим қайноқ амалий ишдан, узоқларга мўлжалланган назарий ишга кўчиш намунасини ҳам кўрсатди: у Ойбек томонидан таржима этилган «Евгений Онегин»нинг таҳлилига махсус илмий иш бағишлади.

...Отажон Ҳошим ўттиз икки ёшга кирар-кирмас жувонмарг этилди. Унинг қилишга улгурган ишларидан кўра орзулари ўн ҳисса ортиқ бўлганига, мана, биз кекса авлод гувоҳмиз. Унинг орзулари — хомхаёл эмаслигини бугун ҳам тушуниб олиш қийин эмас: қилишга ургурган амалий ишлари, ёзишга улгурган асарларидаги изланиш ҳарорати ва фикрий қамров ўзбек халқи ўзининг истеъдодли фарзандидан маҳрум этилганидан гувоҳлик беради.

Отажон Ҳошимни бир даражада бўлса ҳам биладиган ҳар бир киши халқимизнинг маънавий қурбини қуритишга қаратилган сталинча истибдоднинг нима учун халқнинг энг яхши фарзандлари жонига қасд этганини дарров тушуниб олиши мумкин. У ўз халқининг ҳақиқий фарзанди бўлишга интилар ва ўзбек халқининг ҳар бир фазилати билан фахрланар эди.

Маълумки, ўзбек зиёлилари мамлакат ичидаги сиёсий ва маънавий аҳволнинг қанчалик оғирлигига қарамай, ўз юртини, халқини ташлаб чет элларга кетмадилар. Ўз зиёлиларининг бу хусусияти унинг ўз халқига садоқатининг яққол кўринишларидан бири эди. Октябрь инқилобидан кейинги йилларда бу ҳодисанинг, яъни ўзбек зиёлилари доирасида эмиграцияга (чет элларга кетишга) интилишнинг йўқлигининг аҳамияти шунчалик катта эдики, ҳатто бу ҳодисани жумҳуриятнинг раҳбарлари, масалан Акмал Икромов катта қаноат билан бир неча маърузаларида қайд этган эди.

Отажон Ҳошимдек кишилар учун ҳам бу ҳодиса доимий фахр эди. Мен буни бир воқеа муносабати жуда яхши эслайман. 1935 ёки 1936 йилда аспирантура бўйича раҳбарим Фитрат уйига борганимда, у менга араб тилида ёзилган бир хатни кўрсатди. Хат Қоҳира дорилфунуни раҳбаридан эди. Унда Фитрат Қоҳирага, дорилфунуннинг доимий мударрислигига расмий равишда таклиф этилганди. Фитрат Қоҳирага доимий яшаш ва ишлашга кетиш ёки кетмаслик борасида мендан маслаҳат сўради. Мен устодга маслаҳат беришга ҳаққим йўқлигини, аммо мен унинг ўрнида бўлсам, ҳеч қачон ўз юртимни ва халқимни ташлаб, чет элга кетмаслигимни айтдим. Бир неча кундан сўнг домлам менга у хатга рад жавоби юборганини айтганида, мен чексиз қувондим ва қувончимни дарров директоримиз билан баҳам кўришга шошилдим. Отажон аканинг қувончи меникидан ортиқроқ эди. У ўрнидан туриб кетди, кабинетининг у ёғидан бу ёғига ҳаяжон билан аста-секин қадам босди. Кейин рўпарамда тўхтаб, мени кўрибми-кўрмайми, шивирлади: «Бораканло! Ҳақиқий зиёли мана шунақа бўлади!».

Мана шу тонда, шу сатрларни ёзаётган дақиқаларда ҳам Отажон ака ўша ҳаяжони билан рўпарамда тургандек, шивирлаб ана шу табаррук сўзларни такрорлаётгандек..

Иззат СУЛТОН,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

ЯКШАНБА САҲИФАСИ • Хабарлар • воқеалар • фактлар

Буюк Ғалабанинг 45 йиллиги олдидан

ҚАТЪИЯТ

Мен уни кўпдан бери танийман. Кўксида «Қизил юлдуз», Биринчи даражали Улуғ Ватан уруши» жанговар орденлари, бир неча медаллар ярқираб туради. Унинг бир оёғи йўқ, қўлтиқтаёқ билан юради. Ёши етмишга яқинлашиб қолган бўлишига қарамай ҳамон ишлайди. «Уйғур» кафесида директор, тетик, соғлом. Кўпни кўрган, дилкаш одам. Дадил гапиради, фикр доираси кенг. Уни бир мен эмас, Баҳром чойхоначи деса кўпчилик билади. Тушликда хўрандалар Баҳром Мирзааҳмедов кафесига боришга ошиқадилар. Чунки, бу ерда таомлар лаззатли бўлади...

Ғалаба байрами арафасида у билан учрашиб қолдим. Энди у чойхоначи эмас, директор. Баҳром ака жанговар фаолиятини, фронтдош дўстларини эслади:

— Оилада икки ўғил эдик. Акам Мирзакарим 1939 йили ҳарбий хизматга чақирилганди. У Фин ва Улуғ Ватан урушларида қатнашиб, «Қизил юлдуз» орденига сазовор бўлган.

Мен эса Белоруссия фронтида жанг қилганман. Орша районини гитлерчилардан ҳимоя қилишда елкамдан енгил яраланиб, дала касалхонасида бир ойдан кўпроқ даволанганман. Соғайганимдан кейин Витебск вилояти мудофаасида қатнашганман. «Қизил юлдуз» орденини ана шу жангда олганман...

Бу ерда комсомол-ёшлардан иборат мудофаа отряди тузилган эди. Улар орасида Баҳром ҳам бор эди. Уларга мудофаа иншооти қуриш топширилганди. Қаҳратон қиш эди. Гитлерчилар шаҳар яқинидаги ўрмонга ин қуриб олишганди. Улар ҳавода ҳам, ерда ҳам устунликни ўз қўлларига олишга уринардилар.

Осмонда душман самолётлари парвоз қилиб, бомбалар ташлаб турарди. Бу хавфли ҳолат бир неча кун давом этди. Кунлардан бирида душман танклари кўзғалиб қолди. Улар ҳеч нарсани писанд қилмай, мудофаа иншооти томон бостириб кела бошлади. Жангчиларнинг ҳар бирига 4 тадан граната берилганди. Гитлерчиларнинг иккита танки Баҳром автоматчига яқинлашиб қолди. У биринчи танкни граната билан ёндирди. Иккинчи танкка граната отаётганида уни душман снаряди улоқтириб ташлади.

Автоматчи Баҳромнинг бир оёғи мажақланди. Ярадорни дарҳол Смоленск дала касалхонасига жўнатишди. Врачлар битиб кетади, деб унинг ярасини боғлаб қўйишди. Лекин яраси йиринглаб, оёғи шиша бошлади. Уни Калуга шаҳрига доимий дала касалхонасига юборишди. Барибир даволашнинг иложи бўлмади. Шундай қилиб, унинг бир оёғи Белоруссия ўрмонларида қолиб кетди.

Баҳром Мирзааҳмедов тузалганидан кейин 1945 йили қўлтиқтаёқда жонажон қишлоғи Бўтақорага қайтиб келди. У ногирон бўлиб қолганидан ўксимади, чойхоначилик касбини танлади, халққа хизмат қила бошлади. Мана, шунга ҳам роппа-роса қирқ беш йил бўлди.

А. ҚУРОНБОЕВ.

ҚАЛАМКАШНИНГ УМР ЙЎЛЛАРИ

Ярим асрдан ошиқ умрини ўзбек матбуотига бағишлаган Тўлқин Рустамовнинг замон талабларига монанд сермазмун публицистик мақола ва очерклари доимо газетхонлар диққат эътиборида...

1928 йилнинг иккинчи ярмида «Қизил Ўзбекистон» газетаси саҳифаларида «Т. Рустамов», «Тўлқин» имзолари билан унинг «Ислоҳот гуллайди», «Чоштепа бойларининг ҳужуми», «Колхозлар нималардан қийналадилар», «Печатлик ўғри», «Ҳужум кампаниясини давом эттириш керак», «Ёлғончи чиқиб қолмасак гўрга эди» сингари долзарб мавзудаги қатор мақолалари босилиб чиқди. Бу Тўлқин аканинг журналистикаға илк қадамлари эди. Кўп ўтмай, газета редакцияси коллективи уни ўз бағрига олди.

Халқ хўжалигини социалистик асосда қуриш, қишлоқ аҳолисини — ўзбек деҳқонини илм-маърифатдан баҳраманд этиш ўша давр матбуотининг етакчи мавзуларидан эди. Тўлқин Рустамов 1929 йилнинг охири ва 1930 йилнинг бошида Сурхондарёда газетанинг махсус мухбири бўлиб ишлади. Бу — ёш журналист учун синов бўлди. Зеро, ўша кезларда вилоятда вазият оғир, босмачи галалари халққа тинчлик бермас, қишлоқ фаолларига суиқасд авжида эди. Душман томонидан қатл этилаётган мухбирлар ҳам оз эмасди. Ана шундай шароитда «Қизил Ўзбекистон» ва «Ёш ленинчи» газеталари саҳифаларида Рустамовнинг «Сурхон енг шимарди», «Сурхон далаларини кезганда», «Бойсун фирқа ташкилоти тарқатилди», «Округни чинакамига шўролаштириш керак», «Тракторларга йўл беринг» каби мақолалари, очерклари кун сайин босилиб турди. Кейинчалик у «Ёш ленинчи» газетаси редакциясига ишга ўтди. Дастлаб бўлим мудири, сўнгра масъул котиб вазифаларида хизмат қилди.

— Булар 1929 йил Самарқандда олинган, — архивлари орасидан бир тўп суратларни олиб ҳикоя қилди Тўлқин ака, — жумҳуриятимиз газета ва журналлари ходимлари — Ғафур Ғулом, Муҳаммад Ҳасан, Қосим Сорокин, Саид Аъзам, Аюб Шариф, Комил Алиев, Абдусалом Ниёзий, Назир Сафаров, Анқабой, Собира Холдорова ва бошқалар. Ён томонларда мендан сал илгари ёки сал кейинроқ журналистикага кириб келган тенгдошларим — Карим Ғайбуллаев, Яҳё Йўлдошев, Раҳим Ғафуров, Акмал Пўлат, Исмоилзода... Ўзим пастда шапкамни этигим қўнжига босиб ёнбошлаб ўтирибман. Улар ўзбек совет матбуотининг ўша оғир йиллардаги муҳаррирлари, менинг муҳтарам, меҳрибон мураббийларим эди. Минг афсуски, уларнинг кўплари ўттизинчи йилларда қатағонга учрадилар...

«Ёш ленинчи»да ўтган давр Тўлқин ака ижодий фаолиятида жўшқин, баракали йиллар бўлди. Редакцияга замон қаламкашларининг ўткир намояндалари — Ҳамид Олимжон, Шайхзода, Усмон Носир, Зафар Диёр, Амин Умарий, Ҳасан Пўлат, Акмал Пўлат, Насрулло Охундийлар йиғилишганди. Тўлқин Рустамовнинг ижодий камолотида уларнинг таъсири кучли бўлди. «Ёш ленинчи»нинг ўттизинчи йиллар бошларидаги тахламларини варақласангиз, унинг қатор очерклари ва фельетонларига кўзингиз тушади. Адабиёт ва санъатимиз ривожига бағишланган мақолалари «Қизил Ўзбекистон», «Ёш ленинчи» газеталари», «Гулистон» («Ер юзи») журналида босилиб турди. Айниқса саҳна асарлари, уларнинг театр саҳнасидаги ижроси ҳақида фикр-мулоҳазалари қизғин мунозараларга сабаб бўлди.

Унинг архивидаги икки ҳужжатни мисолга олайлик. Ўзбекистон Комсомоли Марказқўми бюросининг 1932 йилдаги икки қароридан кўчирма: «Тўлқин Рустамов республика маорифи комиссарлиги қошидаги санъат бошқармасига Ўзбекистон Комсомоли Марказқўмининг вакили этиб тайинлансин». «Мақсуд Шайхзода, Тўлқин Рустамов, Насрулло Охундий, Ўзбекистон давлат нашриётидаги ёшлар адабиёти бўлимининг штатсиз редакторлари этиб белгилансин».

Улуғ Ватан уруши йиллари Тўлқин ака Наманган область газетасининг редактори лавозимида уч йил ишлагач, ҳаракатдаги армияга сафарбар этилди. Москвада — Қизил Армия Бош сиёсий Бошқармасининг миллий матбуот гуруҳида муҳаррирлик қилди. Яъни миллий республикалар жангчилари учун уларнинг ўз она тилида газеталар, журналлар, рисолалар чиқарган ижодкорлар гуруҳида фаол иштирок этди. Тожикистондан Сотим Улуғзода, Гуржистондан Георгий Ломидзе, Қирғизистондан Ясир Шеваза, Қозоғистондан Малик Габдуллин, Ўзбекистондан Назир Сафаров, Мирзакалон Исмоилий, Рустам Абдураҳмонов, Мумтоз Муҳамедов, Тўлқин Рустамов, Мели Жўраев, Зиё Аминов, Назармат Эгамназаров ва бошқалар миллий фронт матбуотини ташкил этган, урушнинг охиригача мураккаб, хавфли шароитларда қўлда қалам ва қурол тутиб жанг қилган фронтчи журналистлар эди.

Урушдан сўнг Тўлқин Рустамов бир неча йил Самарқанд область газетаси — «Ленин йўли»га муҳаррирлик қилди. Москвада — КПСС Марказий Қўмитаси ҳузуридаги олий партия мактабида таълим олиб келгач, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг мафкура бўлимида сектор мудири, сўнгра Хоразм область партия комитетининг котиби лавозимларида хизмат қилди. Партия раҳбар органларида орттирган тажрибаси билан республика китоб нашриётида дастлаб бош редактор, сўнгра директор бўлиб ишлади. Бу йилларда у ажойиб раҳбар, серқирра ижодкор сифатида ўз атрофига кўплаб иқтидорли журналистлар, ёзувчилар, ноширларни тўплади. Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Иброҳим Ғафуров, Омон Матжон сингари ўнлаб талантларга кенг йўл очилди.

...Кекса журналистлардан қай бирини олманг, уларнинг йиллар давомида матбуотда эълон қилинган мақолалари, очерк ва лавҳалари тўпланса, бир неча жилд китобга жой бўлиши, жамият тарихининг солномасига дурустгина ҳисса бўлиб қўшилиши, шубҳасиз. Тўлқин Рустамов ҳам ана шундай сермаҳсул қаламкашлардан. Унинг «Бошга кулфат тушганда», «Ленинград», «Мангу жасорат», «Йўллар», «Ўзгалар бахтини деб» сингари ўнлаб китоблари кўпчиликка таниш ва суюклидир. Н. Никитин ва А. Дюманинг «Граф Монте-Кристо», П. Проскуриннинг «Тақдир» романлари таржимаси ҳам Тўлқин Рустамов қаламига мансубдир.

Тўлқин ака ҳозир ҳам фаол журналист. Хотира китоблари нашри илмий-методик марказининг катта илмий муҳаррири. Ёш журналистларга мураббий, тенгдошларига ҳамдард ветеран. Жумҳуриятимиз ветеран журналистлари уюшмасининг раиси.

...Қаламкашнинг умр йўллари ҳақида бизни ушбу сатрларни ёзишга даъват қилган туртки — яқинда унинг таваллуд топганига 80 йил тўлиши бўлди. Саксондан сакраб турган мураббий журналистга қутлуғ саксон ёшингиз муборак бўлсин, устоз деймиз!

Ш. РУЗИЕВ.

• Бўлажак хиёбонлар

Наманган шаҳри кейинги йилларда ҳар томонлама кенгайиб, ривожланиб бормоқда. Айни пайтда шаҳар аҳолисининг сони 320 мингга етди. Маълумки, шунча аҳолиси бўлган шаҳарнинг экологиясини нормаллаштириш, табиат мувозанатини сақлаш учун норматив бўйича 450 гектардан ортиқ истироҳат боғи бўлиши лозим. Афсуски, Наманган шаҳрида 17 гектар майдонни эгаллаган А. С. Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғи бор, холос. Шуни ҳисобга олган ҳолда область ва шаҳар партия комитетлари ташаббуси билан яна бир истироҳат боғи бунёд этилади.

МАШРАБ БОҒИ

Наманган шаҳар Совети ижроия комитетининг шаҳарни ижтимоий ривожлантириш бош планида Ғирвонсой массивидаги 42 гектар майдонни яшил зонага айлантириш мўлжалланган эди. Шаҳар партия, совет органлари ва жамоат ташкилотлари халқ билан маслаҳатлашган ҳолда бу ерда Бобораҳим Машраб номидаги маданият ва истироҳат боғини ташкил этишга қарор қилдилар. Бу бежиз эмас, албатта. Шу йилнинг сентябрь ойида жумҳуриятимиз жамоатчилиги оташнафас шоир Машрабнинг 350 йиллигини кенг нишонлашга ҳозирлик кўрмоқда. Миллий маданият ва истироҳат боғининг бунёд этилиши шу йўлда амалга оширилган ибратли ишлардан бири бўлади.

Маълумки, Бобораҳим Машраб Намангандан чиқиб кетгач, жуда кўп ўлкаларни кезган. Унинг номи билан боғлиқ истироҳат боғида айнан Машраб қадамжолари ўз аксини топади. Бу ерга ташриф буюрганлар шоирнинг ўлкамиз ва Осиё мамлакатлари бўйлаб босиб ўтган йўллари билан танишадилар. Шу мақсадда янги боғда еттита хиёбон барпо этилади. Булар шоирнинг бутун умр йўлини эслатувчи хиёбонлар бўлиб, улар Самарқанд, Бухоро, Хоразм, Марки (Қирғизистон ССР), Хитой, Эрон, Туркия, Афғонистон деб номланади. Характерлиси шундаки, дам олувчилар қайси хиёбонга ташриф буюрсалар ўша мамлакат меъморчилигида бунёд этилган биноларда дам оладилар. Масалан, биринчи хиёбонда Самарқанд меъморчилигидаги чойхона қуриш мўлжалланган бўлса, иккинчисида Бухоро ва Хоразм меъморчилигини ўзида акс эттирувчи бинолар, савдо расталари, кино-концерт зали ташкил этилади. Қирғизистон ССР билан Хитой чегарасидаги кичик шаҳарча бўлган Марки хиёбонида эса қирғиз халқининг миллий ўтовлари бунёд этилади. Шунингдек, Эрон, Туркия, Хитой хиёбонларида туркча ҳаммомдан тортиб, шу мамлакатларнинг қадимий меъморчилигида қурилган бинолар ўз аксини топади.

Бу хиёбонлар ичида, айниқса, Афғонистон хиёбонининг қурилишига катта эътибор берилади. Негаки, Машраб Афғонистонда қатл этилиб, ўша ерга дафн этилган. Бу хиёбонда ҳозирча Бобораҳим Машраб қабри лойиҳасини ясаш, кейинчалик эса шу ерга унинг хокини келтириб, дафн этиш кўзда тутилмоқда. Шунингдек, боғ тўртта дарвозадан иборат бўлади. Асосий дарвозадан кирилгач, марказда қадимий меъморчилик услубида Бобораҳим Машраб уй-музейи қад кўтаради. Ғирвонсойнинг шимолий қисмидан булоқлар суви келтирилиб, табиий фавворалар қурилади. Бу ҳаво мўътадиллигини таъминлайди. Истироҳат боғини сунъий кўлсиз тасаввур қилиб бўлмайди, албатта. Шу боис етти гектар майдонда ташкил этилажак кўл бу ердаги дам олувчилар учун ажойиб масканга айланади.

Шу кунларда биринчи навбатда қилиниши лозим бўлган ташкилий ишлар бошлаб юборилди. Бу йил асосан йўлкалар чиқарилиб, унга Чоркесардан келтирилган сариқ қум тўшалади. Асфальтлаш ишлари амалга оширилади. Кўлнинг биринчи навбати бунёд этилади. Эллик минг тупдан ортиқ дарахт ва гул кўчатлари ўтқазилади. Бунёдкорлик ишлари асосан халқимизнинг қадимий удуми — ҳашар йўли билан олиб борилмоқда. Бу ишда областдаги 640 та корхона, ва ташкилотлар фаол қатнашмоқдалар.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

О. ХОНАЗАРОВ,
«Наманган ҳақиқати» газетаси бўлим мудири.

АХБОРОТ

Халқаро кўрикка

● КЕЧА Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги халқаро савдо-саноат ярмаркаси учун буюмларнинг катта туркумини жўнатди.

Тошкент «Шарқ гули» бирлашмаси, Бухоро, Андижон, Риштон, Чуст бадиий буюмлар корхоналарининг маҳсулотлари Польшанинг Познань шаҳрида очиладиган халқаро кўрик-ярмаркада намойиш қилинадиган бўлди. Бу буюмлар 120 номда бўлиб, улар чойшаблар, дорпечлар, пичоқлар, сопол идишлар, дўппи, зардўзлик либослари ва бошқалардир.

Министрлик шу кунларда яна бир халқаро кўрик — Бельгияда шу йилнинг куз фаслида намойиш этиладиган ўзбек халқ амалий санъати буюмлари кўргазмасига ҳозирлик кўрмоқда.

Мутафаккир юбилейига

● БУГУН Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат катта академик театри биносининг ички безакларини таъмирлаш бошланди.

Жумҳурият архитектурасининг замонавий фахри бўлиб қолган бу санъат кошонасида ўзбек халқининг мутафаккир шоири Алишер Навоий туғилган куннинг 550 йиллигига муносиб ҳозирланмоқда.

Кошонада таъмирлаш ишларини Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг тажриба-илмий таъмирлаш архитектура, бадиий устахонаси меъморлари олиб боришмоқда. Э. Ҳасанов ва С. Бойматов бошлиқ бригадаларнинг усталари театр биносидаги Термиз, Хива, Бухоро, Самарқанд, Тошкент залларида нақш ўймакорлиги асарларини таъмирлайдилар.

Ўзбек олимлари сафари

● БУГУН Ўзбекистон олимлари ва мутахассисларидан бир гуруҳи АҚШга жўнаб кетади.

Дўстона ҳамкорлик мақсадида ўтказилаётган бу сафар қатнашувчилари орасида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. Рашидов, «Хлопкомаш» бирлашмасининг бош директори Р. Ражабов, «Зенит» заводининг директори А. Юсупов, республика академияси асбобсозлик бўйича лойиҳа-техника конструкторлик марказий бюросининг бош инженери Е. Токарев, Бутуниттифоқ илмий-инженерлик жамиятлари уюшмасининг жумҳурият бошқармаси раиси ўринбосари Д. Исматуллаев ва бошқалар бор.

Уларни АҚШдаги «Скокум Ротери» клуби таклиф қилган. Сафарнинг асосий мақсади ҳозирги замон фан-техникаси ютуқлари бўйича икки томонлама ҳамкорлик қилишдир. Олимлар ва мутахассислар гуруҳи Американинг кўпгина шаҳарларидаги йирик корхоналар ва илмий марказларда бўлиб, суҳбатлар ўтказадилар, ҳамкорлик қилиш юзасидан аҳдлашув тадбирларини белгилайдилар.

Шунингдек, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети бирodarлашган шаҳарлар ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари тадбирларига биноан АҚШнинг Вашингтон штати университети олимлари билан яхши алоқалар боғланган. Икки ўртада тузилган ҳамкорлик шартномаси вазифаларини амалга ошириш учун Тошкент дорилфунунининг проректорлари У. Мусаев ва С. Морозов ҳам АҚШга жўнаб кетишди.

Меъморий ёдгорликлар — халқ мулки

ТАЪМИРЛОВЧИЛАР

«Наққош» бадиий бирлашмасининг меъморлари Ҳаким ал-Термизий архитектура обидасини таъмирламоқдалар. Маълумки, бу ёдгорлик IX—XV асрлар давомида қад ростлаган. Аллома Термизий мақбараси ёнида бошқа иншоотлар қад ростлаган. Айни кунларда халқ дурдонасини тиклаш ишлари қизғин олиб борилаётир.

Таъмирлаш ишларида Аҳмад Тўлаев, Мухтор Мукаев, айниқса жонбозлик кўрсатишмоқда. Улар таъмир ишларининг сифати ва бадиийлигига алоҳида эътибор беришаётир.

ЎзТАГ сураткаш мухбири И. ХУЖАЕВ бу лавҳаларни Сурхондарё вилоятида жойлашган халқ обидаси ҳудудида олган. 1. Ҳаким ал-Термизий архитектура ёдгорлигининг кўриниши: 2. Усталар — А. Тўлаев (чапда) ва М. Мукаев.

СПОРТ

КУРАШ:

МУКОФОТЛИ ЎРИНЛАР

● Ғарбий Германиянинг Кассел шаҳрида шарқона беллашувлар бўйича халқаро мусобақа ўтказилди. Беллашувларда 11 команда иштирок этди. Тошкентдаги шарқона беллашувлар санъати уюшмаси аъзоларидан 5 нафари мукофотли ўринларни эгаллади. Чунончи, Эдуард Ли билан Ҳусниддин Қурбонов бронза медалларини қўлга киритишган бўлса, Ботир Мамедов билан Фурқат Халилов ғолиблик супасининг иккинчи поғонасига кўтарилишди. Ислом Иброҳимов олтин медалли бўлди.

ФУТБОЛ:

КУЧЛИЛАР САФИДА

● Уч группага бўлиниб ўйнаётган иккинчи лиганинг шарқий зонаси коллективлари мавсум бошидан мавқеларини мустаҳкамлаб биринчи лигага бевосита ўтиш ниятида ҳаракат қилмоқдалар. Иккинчи тур учрашувлардан кейин пешқадам коллективлар кўзга ташланиб қолди. Жумҳуриятимиз командаларидан «Навбаҳор» «Сурхон», «Сўғдиёна», «Нефтяник» ҳамда «Автомобилист» футболчилари тўрттадан очко тўплаб, кучлилар сафидан жой олиб туришибди. Андижон спартакчилари ҳисобида учта очко бор. «Зарафшон» коллективи битта очко олди.

Муҳаррир
Р. РАҲМОНОВ.

• Реклама ва эълонлар • Реклама ва эълонлар • Реклама ва эълонлар

БАРЧА ҚИЗИҚУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

СССР Кинофонди қошида кинематографчилар Союзи қарори билан ташкил этилган «ПАРИТЕТ» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон бўлими — «ШАРҚ-ФИЛЬМ» УЮШМАСИ давлат, жамоат, кооператив ташкилотлари, чет эл фирмалари ва алоҳида шахслар билан бадиий, ҳужжатли, илмий-оммабоп, ўқув, мультипликацион, реклама, кино-теле-видео фильмларини

ДАВЛАТ НАРХИДА ШАРТНОМА АСОСИДА СУРАТГА ОЛАДИ.

Буюртмалар малакали кинематографчилар томонидан юқори савияда ва қисқа муддатда бажарилди.

Кино-видео маҳсулотлари ишлаб чиқаришга доир қўшимча маълумотларни, нарх-навони билиш ва шартнома тузиш учун қуйидаги адресга мурожаат қилишингиз мумкин: **Тошкент шаҳри, Чилонзор кўчаси, 1-уй, «Шарқ Фильм» уюшмаси. Телефонлар: 45-28-50, 77-95-89.**

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИНИНГ ОЛИЙ МАТЕМАТИКА КАФЕДРАСИ
22-АПРЕЛЬ — ЯКШАНБА СОАТ 10.00 ДА
(иқтисод факультети биносининг БПА-2 хонасида)

МАТЕМАТИКА ОЛИМПИАДАСИНИ ЎТКАЗАДИ

ОЛИМПИАДАДА 10 ВА 11-СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ ИШТИРОК ЭТИШИ МУМКИН.

Хоҳловчилар ариза юборишлари (неча киши эканлигини кўрсатиб) лозим. Ручка ва чизғич олиб келинг.

ҒОЛИБЛАР ФАХРИЙ ЁРЛИҚЛАР БИЛАН ТАҚДИРЛАНАДИЛАР.

Агарда 11-синфдан чиққан ғолиблар институтимизга кирмоқчи бўлсалар, ёзги кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган тақдирда мандат комиссиясида конкурссиз институтга қабул қилинадилар.

Қатнашчилар жой билан таъминланадилар.

Бизнинг қўнимгоҳимиз: 700183, Тошкент шаҳри, Тошкент қишлоқ хўжалик институти (19, 83, 96, 165, 156-автобуслар билан борилади).

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТОШКЕНТ» АВТОВОКЗАЛИДАН

«Тошкент — Самарқанд» ва «Тошкент-Андижон» шаҳарлараро қатнайдиган автобус маршрутларига олдиндан ИККИ ЁҚЛАМА БИЛЕТ
СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН

Борадиган манзилингизга ва орқага қайтишга олдиндан билет олиб қўйиб, қимматбаҳо вақтингизни тежашингиз мумкин.

Маълумотлар олиш учун 76-84-52 телефони орқали мурожаат қилишингиз мумкин.

Тошкент вилояти автовокзаллар ва йўловчи автостанциялари бирлашмаси.

«Ўзбекконцерт»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
1 май соат 19.00 да
2 май, соат 15.00 ва 19.00 да
Ўзбекистон ССР халқ артисти
НУРИДДИН ҲАМРОҚУЛОВ
иштирокида
«АЙЁМИНГИЗ МУБОРАК!»
ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ
ҚАТНАШАДИ: Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист
ГУЛЧЕҲРА ФОЗИЛЖОНОВА
Программани сўз устаси Машраб НАЗАРОВ олиб боради.
Касса соат 11.00 дан очиқ.

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА
1-ЛИГА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
53-СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

ФУТБОЛ

17 АПРЕЛЬ СОАТ 18.00 ДА

«ПАХТАКОР» (Тошкент) — «НИСТРУ» (Кишинев).

Танаффус пайтида спорт-буюм лотереялари ўйналади.

Серия номерлари 50001 дан 52000 гача.

Биринчилик ўйинлари тантанали равишда соат 17.00 да очилади.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/IV да **Севги ҳақида афсона.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да **Истамбул фожиаси**, 18/IV да **Курорт.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 18/IV да **Шайтон ва муридлар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/IV да **Найнов ва Панана** (премьера, 19.00).

Р — 01247. № 88. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12